

100004
2857

๒๕๕

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน
ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

- (๓๗)มจล - - แผน๕ พศ๕๗๖๓-๕๗๖๖ -- ๖๖
 - ดน๖๗ ดน๖๗ ๒๕๖๖ -- ดน๖๗ ๒๕๖๖ -- ๖๖
 - ดน๖๗ ๒๕๖๖ ๒๕๖๖ -- ๖๖
- บุหลัน ตะครพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระ
ของนางสาวบุหรัตน์ ละครพล แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

..... (ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ)	ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)
..... (ผศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
..... (อาจารย์วิชา เจริญศิริ)	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ)
	กรรมการ

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

..... (อาจารย์วิชา เจริญศิริ) (ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพพรรณ)
คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ผู้ศึกษา	บุหลัน ละครพล ปริญา ร.ป.ม.
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์วิทยา เจริญศิริ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และเปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน โดยใช้สมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน จำนวน 137 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และสถิติทดสอบ t-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

2. ผลการเปรียบเทียบสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีตำแหน่งและเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เห็นว่า ควรมีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดมืด บริเวณหอพักต่างๆ และตามซอยทางเข้าหมู่บ้าน ควรสนับสนุนงบประมาณ ให้กลุ่มชุมชน ให้มากกว่าเดิม ควรสนับสนุนเงินให้แต่ละหมู่บ้านได้จัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ควรส่งเสริมการเกษตร เช่น การปราบปรามศัตรูพืช ควรให้มีการจัดเก็บขยะให้เหมาะสม เพื่อป้องกันขยะต้น ควรจัดให้มีระบบเสียงตามสายประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล และควรให้มีเจ้าหน้าที่รับข้อเรียกร้องแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : Opinions of the Members of Municipality Council and Community Committee towards the Administration Based on the Development Plan of Tha Khon Yang Sub-District Municipality in Kantarawicahi District, Maha Sarakham Province

AUTHOR : Bulan Lakhompoi **DEGREE :** M.P.A.

ADVISORS : Mr. Witaya Chareonsiri

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2011

ABSTRACT

The objectives of this research were to survey and compare opinions of the members of municipality council and community committee towards the administration based on the development plan of Tha Khon Yang Sub-District Municipality in Kantarawicahi District, Maha Sarakham Province regarding work position and election zone, and find suggestions for the efficient administration. The sample subjects were 12 members of the municipality council and 137 members of the community committee. They were selected by multi-stage random sampling. The research instrument was a rating-scale questionnaire with .96 reliability value. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, frequency and t-test.

Results of the research

1. The research finding indicated that the average level of the opinions of the respondents towards the administration based on the development plan was high ($\bar{X} = 3.88$) The five high-rated areas of the administration were infrastructure development, political and administrative development, economic development, community strengthening and promotion of education, religion and culture. The one moderate-rated area of the administration was health and environment promotion.

2. The finding showed that the opinion of the members towards the administration regarding different work positions and election zones was insignificantly different at the .05 level.

3. Regarding the suggestion, it is concluded that the electric light should be installed in the dark areas especially at dormitories and both sides of the streets in community. Groups of people in community should get more financial support for Local or traditional activities and agricultural products should be also promoted such as pest eradication. The garbage disposal should be done regularly. The public relations through a radio channel should be managed efficiently and there should be officers for the complaints of people.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากท่าน อาจารย์
วิทยา เจริญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผศ. ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ ผู้แทนบัณฑิต
วิทยาลัยสอบการค้นคว้าอิสระ ผศ. ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ผู้ทรงคุณวุฒิสอบ
การค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้จน
สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และ
ขอขอบคุณสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง และคณะกรรมการหมู่บ้าน
ในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ที่เป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาจนสำเร็จและตรงตามจุดประสงค์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่าง
สูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ว่าที่ร้อยตรี อำนาจ สมน้อย ปลัดเทศบาลตำบลท่าขอนยาง
นายทองศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง ที่
กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแผนพัฒนาเทศบาล จนสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี ผู้ศึกษา
ขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

คุณค่าของการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้ศึกษาขอขอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา
มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด

บุหลัน ละครพล

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

หมายเลขแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล
และคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถามแต่ละตอนจะมีคำชี้แจงเฉพาะตอนนั้นๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
จะได้ทราบว่าต้องทำอะไร อย่างไร เพื่อให้การตอบแบบสอบถามเป็นไปอย่างถูกต้อง
สมบูรณ์ โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจแล้วจึงตอบ

3. ในการตอบแบบสอบถามขอได้โปรดตอบตามความเป็นจริงตอบทุกตอนและทุก
ข้อเพื่อข้อมูลที่ได้จะมีความถูกต้องสมบูรณ์ซึ่งจะช่วยให้ผลสรุปน่าเชื่อถือและนำไปใช้
ประโยชน์ได้

4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและใช้เฉพาะการศึกษาครั้งนี้
เท่านั้นจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินบุคคลหรือหน่วยงาน และไม่มีผลกระทบหรือ
ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาระบุในภาพรวม

5. เมื่อตอบแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษาค้นคว้าจะขอรับ
แบบสอบถามด้วยตนเอง

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามชุด
นี้อย่างครบถ้วนและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวบุษลิน ละครพล

นักศึกษาปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

() สมาชิกสภาเทศบาล

() คณะกรรมการหมู่บ้าน

2. เขตเลือกตั้ง

() เขตเลือกตั้งที่ 1

() เขตเลือกตั้งที่ 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขออนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งระดับการดำเนินงานเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับการดำเนินงานที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขออนยาง เพียงข้อเดียว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน					
1	มีการก่อสร้างถนนเพื่อความสะดวกในการจราจรอย่างทั่วถึง					
2	มีการซ่อมแซมถนนให้ใช้การได้ดี					
3	มีการจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างตามท้องถนนอย่างทั่วถึง					
4	มีการจัดบริการประปาอย่างเพียงพอ					
5	มีการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติเป็นประจำ					
6	มีการก่อสร้างรางระบายน้ำอย่างทั่วถึง					
7	มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตรอย่างทั่วถึง					
	2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน					
1	มีการจัดประชุมเวทีประชาคมเป็นประจำ					
2	มีการก่อสร้างบ้านให้แก่ผู้ยากจนอย่างเหมาะสม					
3	มีการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกปี					
4	มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นประจำ					
5	มีการจัดแข่งขันกีฬาตำบลด้านยาเสพติดเป็นประจำ					
6	มีการฝึกอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด					

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	3. ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม					
1	มีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับ โรงเรียนอย่างเพียงพอ					
2	มีการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่าง เพียงพอ					
3	มีการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ มาตรฐานเป็นประจำ					
4	สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดี อย่างเหมาะสม					
5	ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ					
6	ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์					
7	ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนาในวัน สำคัญเป็นประจำ					
	4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ					
1	มีการช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทาน อย่างทั่วถึง					
2	ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนหลังฤดูเก็บ เกี่ยวเป็นประจำ					
3	ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่ม รายได้ที่เหมาะสม					
4	ส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อ เพิ่มรายได้ที่เหมาะสม					

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5	มีการจัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้า ชุมชนอย่างเหมาะสม					
6	มีการจัดซื้อพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรอย่าง ทั่วถึง					
7	มีการจัดฝึกอบรมอาชีพอาชีพให้กับ ประชาชนเป็นประจำ					
	5. ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม					
1	ส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ อย่างทั่วถึง					
2	มีการจัดซื้อวัสดุน้ำยากำจัดขยะอย่างเพียงพอ					
3	มีการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำ					
4	มีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอย่าง เพียงพอ					
5	มีการเก็บขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง					
6	มีการรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประจำ					
7	ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้เป็น ประจำ					
	6. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร					
1	มีการให้ประชาชนเป็นผู้เสนอโครงการ เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่าง เหมาะสม					
2	มีการให้ความรู้เรื่องต่างๆ ผ่านหอกระจาย ข่าวเป็นประจำ					
3	มีเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับอย่างทั่วถึง					

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการหมู่บ้าน	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4	มีการจัดให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน เป็นประจำ					
5	มีการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการทำงานแก่พนักงานเป็นประจำ					
6	มีการจัดให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่อย่างเหมาะสม					
7	มีการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อ ต่อการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง					

ตอนที่ 3 โปรดให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

(1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

.....
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(2) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

.....

(3) ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

.....

.....

.....

(4) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

(5) ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

(6) ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้องของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามกับประเด็น
ที่ต้องการถาม (ค่า IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน				
ข้อที่ 1	126.4667	799.2920	.7056	.9644
ข้อที่ 2	126.4000	802.9379	.8025	.9641
ข้อที่ 3	126.8000	804.2345	.8181	.9641
ข้อที่ 4	126.8667	795.0851	.7938	.9640
ข้อที่ 5	127.0000	791.9310	.8719	.9636
ข้อที่ 6	127.2333	791.4954	.7461	.9641
ข้อที่ 7	127.5000	794.8103	.7250	.9643
2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน				
ข้อที่ 1	127.1000	794.0931	.7817	.9640
ข้อที่ 2	127.1667	799.2471	.6490	.9647
ข้อที่ 3	126.8333	801.0402	.6658	.9646
ข้อที่ 4	126.2000	808.6483	.8040	.9642
ข้อที่ 5	125.9667	812.5851	.7022	.9646
ข้อที่ 6	125.9667	826.3092	.4345	.9655
3. ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม				
ข้อที่ 1	125.7000	809.1828	.5655	.9650
ข้อที่ 2	126.0333	833.3437	.2590	.9661
ข้อที่ 3	126.4333	781.0816	.8594	.9635
ข้อที่ 4	125.5667	829.6333	.2619	.9663

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อที่ 5	126.6667	815.5402	.5200	.9652
ข้อที่ 6	126.1333	813.9816	.4481	.9657
ข้อที่ 7	125.6000	827.4207	.3028	.9662
4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ				
ข้อที่ 1	125.5000	825.2931	.2445	.9670
ข้อที่ 2	127.5000	811.9138	.5283	.9652
ข้อที่ 3	126.4667	799.2920	.7056	.9644
ข้อที่ 4	126.4000	802.9379	.8025	.9641
ข้อที่ 5	126.8000	804.2345	.8181	.9641
ข้อที่ 6	126.8667	795.0851	.7938	.9640
ข้อที่ 7	127.0000	791.9310	.8719	.9636
5. ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม				
ข้อที่ 1	127.2333	791.4954	.7461	.9641
ข้อที่ 2	127.5000	794.8103	.7250	.9643
ข้อที่ 3	127.1000	794.0931	.7817	.9640
ข้อที่ 4	127.1667	799.2471	.6490	.9647
ข้อที่ 5	126.8333	801.0402	.6658	.9646
ข้อที่ 6	126.2000	808.6483	.8040	.9642
ข้อที่ 7	125.9667	812.5851	.7022	.9646

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
6. ด้านการพัฒนาการเมืองและ การบริหาร				
ข้อที่ 1	125.9667	826.3092	.4345	.9655
ข้อที่ 2	125.7000	809.1828	.5655	.9650
ข้อที่ 3	126.0333	833.3437	.2590	.9661
ข้อที่ 4	126.4333	781.0816	.8594	.9635
ข้อที่ 5	125.5667	829.6333	.2619	.9663
ข้อที่ 6	126.6667	815.5402	.5200	.9652
ข้อที่ 7	126.1333	813.9816	.4481	.9657

Reliability Coefficients N of Cases = 40.0 N of Items = 41 Alpha = .9656

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/๐๖๘๕

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม
การค้นคว้าอิสระ

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าขอนยาง

ด้วย นางสาวนุหัตถ์ ละครพล รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๓๓๔๘๐๖ นักศึกษาปริญญาโท
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ
คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้
ศึกษาค้นคว้าอิสระเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระกับกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ สมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน ๔๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๖๘๔

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน คุณทองศักดิ์ ศรีสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวบุหลิน ละครพล รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๓๓๔๘๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้ การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุ ความวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ด้านเนื้อหา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๖๘๔

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน คุณ โอสถ บุตรमारศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนุหัตถ์ ละครพล รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๓๓๔๘๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้ การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุ ตามวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ด้านภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๖๘๔

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

เรียน คุณพิชาภรณ์ ปะดังดาโต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนุหลิน ละครพล รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๓๓๔๘๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาบริหารงาน ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้ การคั่นคว่ำอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุ ตามวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม. คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน, 2551.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้า
จากต่างประเทศ : ศึกษากรณีการนำเข้าทาง สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยาน
กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการ และมติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 5)
กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2550.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. กรอบวิสัยทัศน์และทิศทาง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ วี เจ พริ้นติ้ง, 2550.
- จิรายุ ทรัพย์สิน. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีผลต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร :
ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารงานบุคคลในภาครัฐกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2540.
- ดำรงราชานุภาพ, สถาบัน. รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทและความสัมพันธ์ของส่วนราชการใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2540.
- เด่นดวง สุนทรดี. ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบล
แกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์ ปีกษา. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร.
- ทะเบียนท้องถิ่น, สำนัก. เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. มหาสารคาม : เทศบาลตำบลท่าขอนยาง, 2553.

เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง รายงานการติดตามและ
ประเมินผลแผนพัฒนา 3 ปี (2550-2552). 21 ธันวาคม 2550.

_____. แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยางสามปี พ.ศ. 2553 – 2555. มหาสารคาม :
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง, 2553.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. วิทยาการบริหาร : สำหรับนักบริหารมืออาชีพในยุคโลกาภิวัตน์.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.2440 – 2540. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : คบไฟ, 2548.

ชัยยุทธ สุคันทรส. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองโยธยาให้เป็น
เมืองน่าอยู่. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548. ถ่ายเอกสาร.

ธีระ รุญเจริญ. หลักการบริหาร. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดแนวคิดพื้นฐาน : รัฐบาล
การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2547.

บริหารราชการส่วนท้องถิ่น, สำนัก. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
เทศบาล และเมืองพัทยา 5 ปี (พ.ศ. 2549 – 2549). กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย,
2541.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

ปธาน สุวรรณมงคล. การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยพุทธศักราช 2540. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. เทศบาลตำบลบับพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2540.

ประมวล เกตรา. ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการพัฒนาของเทศบาลตำบล
เกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร.

ประยูทธ์ เจริญสวัสดิ์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา, 2540.

ปรีนดา อธิธาเวทย์. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล
เมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546.

- พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล
ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.บ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ, 2542.
- พรชัย เทพปัญญา. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พัฒนาหลักสูตร, 2543.
- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66.
17 พฤศจิกายน 2542.
- พวงทอง โยธาใหญ่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย คุ้มหรั่ง. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณที่มีต่อระบบงบประมาณแบบ
แผนงาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานส่วนท้องถิ่น, สำนัก. กรมการปกครอง. แผนพัฒนาระดับ
ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2546.
- เยาวภา ถิ่นชัยภูมิ. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองไผ่ในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547. ถ่ายเอกสาร.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม, 2551.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอน
747 ก. หน้า 1-127. 24 สิงหาคม 2550.
- ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- วัลลภ รัฐจัตรานนท์. เอกสารประกอบการเรียนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

- วาสนา วสิกรณ์. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
การพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุขแบบบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2541.
- ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์
การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล.
กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย, 2546.
- สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา, 2542.
- สมนึก กัททิษณี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2538.
- สมมาศ โชคชัยวัฒนากร. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานของเทศบาล
ตำบลในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม, 2549. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ,
2544.
- สมยศ อักษร. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น
ผลงาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ พรหมเคื้อ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ร.บ.มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- สันสิทธิ์ ชาวลิตธำรง. หลักการบริหารรัฐกิจกับระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์
พรินติ้งแอนพับลิชซิ่ง, 2546.
- สุโขทัยธรรมิกราช, มหาวิทยาลัย. การบริหารการพัฒนาชนบท : หน้าที่ 1 – 6. พิมพ์ครั้งที่
11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2546 ก.

- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การบริหารท้องถิ่น หน่วยที่ 1 – 7. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546 ข.
- สุภาวดี สีนสายอ. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ
เทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษ ศศ.ม. จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. การวางแผนและการควบคุมการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจูรี,
2543.
- สุวินัย สนิทม่วง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล : ศึกษา
กรณีเทศบาลตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. สารนิพนธ์ ปร.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- โสรัจ สุจริตกุล. การบริหารบุคคลยุคใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- เอนก สิทธิประศาสน์ และไพฑูรย์ บุญวัฒน์. การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น
เปรียบเทียบ : สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.
- อมร รักษาสัตย์. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- อุดร ตันติสุนทร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2541.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2543.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. การบริหาร ทักษะและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์,
2542.
- Alvin, Benard. **Rural Sociology**. New York : McGraw-Hill, 1959.
- Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper & Row,
1970.
- Paine, F. T., & Naumes, W. **Organizational Strategy & Policy**. Philadelphia : Saunders,
1975.
- Robbins, S. T. **The Administrative Process**. 2nd ed. New Delphi : Prentice-Hall,
1985.
- Yamane, Taro. **Statistics an Introductory Analysis**. New York : Harper and Row,
1973.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวบุหลิน ละครพล
วันเกิด	เกิดวันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2522
ภูมิลำเนา	อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 132 หมู่ 10 ตำบล เขวาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) สถาบันราชภัฏ มหาสารคาม
พ.ศ. 2554	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนาโดยทั่วไป อย่างไรก็ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก็ยังคงยึดกระบวนการพัฒนาใหม่ดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมในการดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการพัฒนาตามบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน ด้วยการจัดทำและใช้แผนระดับต่างๆ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและปรับระบบการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้เอื้อพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนให้สัมฤทธิ์ผล และให้มีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 137-138)

การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนา ระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546 : 11 – 12)

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง เพราะประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล เข้ามาดำเนินการของเทศบาล จึงกล่าวได้ว่าเทศบาลเป็นรูปแบบการ

ปกครองท้องถิ่นของประชาชนและเพื่อประชาชน เป็นไปตามหลักกระจายอำนาจมากที่สุด การจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลตำบล อาจจัดตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 42 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 บัญญัติไว้แต่เพียงว่า เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร (อุทัย หิรัญโต. 2543 : 166)

เพื่อให้การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบ กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีแผนพัฒนาขององค์กรตนเอง โดย แผนพัฒนา หมายรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และแก้ไขปัญหาของประชาชน ในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 75)

เทศบาลตำบลท่าขอนยาง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยกฐานะโดย การเปลี่ยนแปลงฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจและหน้าที่ในการตัดสินใจ ในการบริหารงานเทศบาล ตราเทศบัญญัติ และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งงานนโยบายและแผนของเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น และมีเป้าหมายหลักคือเป็นเทศบาลนำอยู่ พัฒนาค้นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 5)

สมาชิกสภาเทศบาลเป็นกลุ่มบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2553

เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ร่างเทศบัญญัติ ร่างเทศบัญญัติรายจ่าย ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตาม นโยบาย แผนพัฒนาตำบล กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีวาระในการ ดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (อุคร ตันติสุนทร. 2541 : 40)

คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลุ่มบุคคลภายในหมู่บ้านที่ได้รับแต่งตั้งจากนายอำเภอ ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจ พัฒนาสิ่งแวดล้อม สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กรมการปกครอง. 2551 : 23)

จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี (2550-2552) ของ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าในช่วง ปีงบประมาณ 2550-2552 มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาได้เพียงร้อยละ 80 (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขอนยาง. 2550 : 13) ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยางที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำ แผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง มาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง โดยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารและ เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร แต่ยังไม่มีการศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความคิดเห็นของ สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบลท่าขอนยางแต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นพนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ใน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้าน การพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยางให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. ความคิดเห็นของของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีตำแหน่งและเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนทั้งหมด 12 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน 15 หมู่ รวมจำนวน 225 คน ในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 237 คน (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 13)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษากำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน จำนวน 149 คน โดยการหาขนาดจากการคำนวณทางสถิติตามวิธีการของทาโร่ ยามาเน่ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 187 - 188)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตการปกครองของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 5)

4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกเป็น

4.1.1 ตำแหน่ง ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการหมู่บ้าน

4.1.2 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 2

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน จำแนกเป็น

4.2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.2.2 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4.2.3 ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.2.4 ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ

4.2.5 ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

4.2.6 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 - เดือนมกราคม

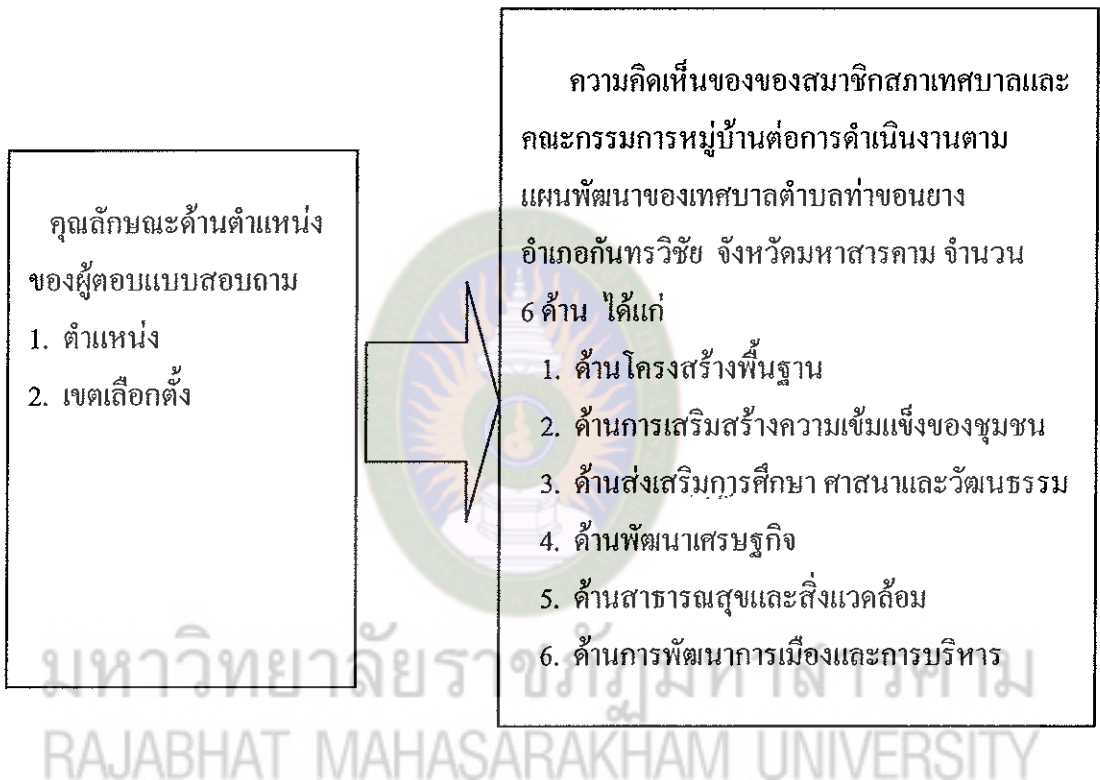
พ.ศ. 2554

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแนวคิดและทฤษฎี รวมตลอดถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ศึกษาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภูมิที่ 1

ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

ตัวแปรตาม (Dependent variable)

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการแสดงทัศนคติ ความคิดเห็นอาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้แสดงความคิดเห็นซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับบุคคลอื่น และอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร

2. **สมาชิกสภาเทศบาล** หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2553 เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติ ร่างเทศบัญญัติรายจ่าย ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาตำบล กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมิวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. **คณะกรรมการหมู่บ้าน** หมายถึง กลุ่มบุคคลภายในหมู่บ้านที่ได้รับแต่งตั้งจากนายอำเภอตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย พัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจ พัฒนาสิ่งแวดล้อม สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

4. **การดำเนินงาน** หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร

5. **แผนพัฒนา** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี

ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง แผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

5.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยางดังนี้ การก่อสร้างถนน คสล. การซ่อมแซมถนนให้ใช้การได้ดี ก่อสร้างทางระบายน้ำภายในหมู่บ้าน มีการขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ จัดให้มีไฟฟ้าตามท้องถนนอย่างทั่วถึง จัดให้มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร จัดบริการประปาอย่างเพียงพอ จัดให้มีการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติ จัดให้มีการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และการพัฒนาแหล่งน้ำ

5.2 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้ จัดประชุมเวทีประชาคม การสร้างบ้านให้แก่ผู้ยากจน การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกปี การแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดแข่งขันกีฬาตำบลตาม โครงการกีฬาต้านภัยยาเสพติดและการฝึกอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด

5.3 ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้ การสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดีและเด็กยากจน การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ สนับสนุนโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยกกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมงานประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนาในวันสำคัญๆ และส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม

5.4 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้ การช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทาน ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ จัดฝึกอบรมอาชีพและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรให้กับประชาชน มีการจัดซื้อพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกร และได้จัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้าชุมชน

5.5 ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง การจัดซื้อวัสดุน้ำยากำจัดยุง การป้องกันและกำจัดยุง การรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อ การจัดให้มีภาชนะรองรับขยะและเก็บขยะ การรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น รณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้และดูแลรักษาต้นไม้

5.6 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้ ให้โอกาสประชาชนเสนอโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ทำขออนุญาต ให้ความรู้เรื่องต่างๆ ผ่านหอกระจายข่าวและเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับ มีการจัดให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน ได้จัดให้ประชาชนศึกษาดูงานนอกสถานที่ และมีการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการประชาชน

6. เทศบาล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ยกฐานะโดยการเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

ประโยชน์การศึกษา

ข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
5. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
6. คณะกรรมการหมู่บ้าน
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนา
8. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น
9. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
10. แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

จिरายู ทรัพย์สิน (2540 : 16) ได้สรุปความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า
ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมาเพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะเรียนรู้ ตลอดจนจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลง

ความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องจากสถานการณ์
สิ่งแวดล้อม การติดต่อกับภายนอกการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการพบปะสังสรรค์

พิจัย คุ่มหรั่ง (2541 : 17) ได้สรุปว่าความคิดเห็นคือการแสดงออกของบุคคล
หรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใด โดยเฉพาะด้วยการพูด การเขียน ซึ่งในการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้น
ความรู้ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมิน
ค่า ก่อนที่จะมีการตัดสินใจแสดงออกซึ่งการแสดงออกความคิดเห็นนี้อาจจะเป็นไปในทางเห็น
ด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในบางสภาพการณ์ความคิดเห็นอาจอยู่ในลักษณะเห็นด้วยมากหรือ
เห็นด้วยน้อยก็ตาม

พนรัตน์ พ่วงบุญปลูก (2542 : 13) ได้ให้ความหมายความคิดเห็น หมายถึง
ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจ
บอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สนทยา พลศรี (2542 : 114) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการ
แสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการ
ประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากกรณีแวดล้อม (Circumstance) หรือความคิดเห็นเป็นการ
ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง (Predisposition) ความโน้มเอียงที่ทำ
ให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งเรียกว่า โครงสร้างทัศนคติ (Attitude structure) ดังนั้น ทัศนคติจึง
เป็นพื้นฐานของความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการแสดงออก ส่วนทัศนคติ คือ ความโน้ม
เอียงในการแสดงออกของบุคคลต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือทางลบ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 231) อธิบายว่า
ความคิดเห็น หมายถึง ข้อวินิจฉัยหรือความเชื่อที่แสดงออกตามที่เห็น ที่รู้ หรือที่คิด

สมยศ อักษร (2546 : 13) ได้สรุปว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคล
หรือกลุ่มคนทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอน
หรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้
ประสบการณ์ในการทำงาน การติดต่อระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์
เป็นส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจาก
คนอื่นได้ ความคิดเห็นจึงไม่ถาวรและมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยง่ายในบางสถานการณ์
ความคิดเห็นอาจอยู่ในลักษณะเห็นด้วยมากหรือเห็นด้วยน้อย

สรุป ความคิดเห็น หมายถึงความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นการแสดงทัศนคติ ความคิดเห็นอาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้แสดงความคิดเห็น ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับบุคคลอื่น และอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

2. ประเภทความคิดเห็น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

2.1 ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ (2532 : 226-233) ได้จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1.1 การคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative thinking)

- 1) การสร้างวิมานในอากาศ (Day dreaming)
- 2) การฝัน (Night dreaming)
- 3) การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic thinking)
- 4) การคิดที่เป็นอิสระ (Free association)
- 5) การคิดที่ถูกควบคุม (Control association)

2.1.2 การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directed thinking)

- 1) การคิดเชิงวิจารณ์ (Critical thinking)
- 2) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

2.2 พนารัตน์ พ่วงบุญปลุก (2542 : 12) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น มีอยู่ 2 ประเภท คือ

2.2.1 ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด (Extremeness) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทาง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรง และเปลี่ยนแปลงยาก

2.2.2 ความคิดเห็นเกิดจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่นความรู้ ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ขอมรับ เห็นด้วย ความรู้ ความเข้าใจในทางไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

สรุป ความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งคือความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ ได้แก่ ความคิดเห็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ประเภทที่สองคือความเห็นทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ความคิดเห็นที่เป็นอิสระ ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ

3. การวัดระดับความคิดเห็น

มีนักวิชาการ ได้อธิบายถึงการวัดความคิดเห็นไว้ ดังนี้

วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 94-97) กล่าวว่า การใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดไว้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนนั้น ขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นทางปฏิฐานหรือปฏิเสศ

พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก (2542 : 18) ได้เสนอแนะว่า การที่จะให้ใครแสดงความคิดเห็น ควรถามกันต่อหน้า (Face to face) ดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านเขียนข้อความ หรือเขียนข้อความ และถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

วัลลภ รัฐฉัตรานุนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่า การวัดเจตคติ หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความแตกต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert's scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สต์ไธนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตราวัดออกเป็น ปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียว และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

สรุป การวัดความคิดเห็นอาจใช้แบบสเกลวัดความต่างศัพท์ วิธีลิเคิร์ทสเกล วิธีกัทแมนสเกล วิธีเทอร์สต์ไธนสเกล ส่วนการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ไปอาจใช้การสัมภาษณ์ หรือการสอบถามในลักษณะเผชิญหน้ากัน ระหว่างผู้สอบถามกับผู้ตอบแบบสอบถาม

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคน ต่อ เรื่องใดเรื่องหนึ่งแม้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไปและอาจแตกต่างกัน ออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดง ความคิดเห็น ได้มีนักวิชาการเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ดังนี้

4.1 พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก (2542 : 18) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิด ความคิดเห็นดังนี้คือ

4.1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่างๆ ของบุคคล ที่ใช้รับรู้ ความผิดปกติของอวัยวะสัมผัส ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ ดีต่อบุคคลภายนอก

4.1.2 ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบการณ์กับ เหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิด จากความคิดเห็นต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

4.1.3 อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กเล็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4.1.4 ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโต ย่อม จะต้องมิกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิงหรือการอบรมสั่งสอน ของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็น ของบุคคลด้วย

4.2 กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อ ความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือ แตกต่างกันไป คือ

4.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพสมอง
- 2) ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล
- 3) ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว
- 4) ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

4.2.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 1) สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล
 - 2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่
 - 3) ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับทั้งที่เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
- สรุป ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น เกิดจากการเลี้ยงดู เกิดจากสภาพแวดล้อม จากเพื่อน จากคนใกล้ชิด และสังคมนรอบข้าง ความคิดเห็นบางอย่างสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่ออายุและประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสารหรืออิทธิพลของสังคม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังต่อไปนี้

ประยูทธ์ เจริญสวัสดิ์ (2540 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2542 : 8) อธิบายว่า การบริหาร คือ การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มคนในองค์กรที่ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 11) การบริหารคือ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความสำนึก ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่กันไป องค์กรจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมยศ นาวิการ (2544 : 14) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้ผู้อื่น การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพด้วย การบริหารจะมีประสิทธิภาพเมื่อการบริหารบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ การบริหารจะมีประสิทธิภาพถ้าทรัพยากรขององค์กรถูกใช้อย่างประหยัด

อย่างไรก็ดี จากความหมายของการบริหารที่ได้นำเสนอไว้นี้ จะเห็นได้ว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ (โสรัจ สุจริตกุล, 2539 : 334)

- 1.1 การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 1.2 การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
- 1.3 การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 1.4 การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 1.5 การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- 1.6 การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของกลุ่ม ฉะนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม อันจะนำไปสู่พลังร่วมของกลุ่ม ที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์
- 1.7 การบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 1.8 การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 1.9 การบริหารไม่มีตัวตน แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

สรุป การบริหาร หมายถึง การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ งบประมาณ บุคคลกร และสิ่งอื่นๆ ในการ ดำเนินการนั้นๆ

2. ความสำคัญของการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการบริหาร ดังต่อไปนี้

2.1 สมพงษ์ เกษมสิน (2538 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารว่า

2.1.1 ช่วยให้การดำรงชีพอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

2.1.2 ช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ขยายตัวได้อย่างรวดเร็วทันกับการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคม

2.1.3 การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2.1.4 เป็นวิธีสำคัญที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

2.1.5 ช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งด้านความเจริญ และความเสื่อมของสังคม

ในอนาคต

2.2 เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2542 : 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานไว้ 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

2.2.1 ช่วยกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงาน (Goal and objectives) หมายถึง ความหมายในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่ กำลังเผชิญอยู่ แล้วนำมาวางแผนกำหนดเป็นเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบทิศทาง ของการปฏิบัติงาน หรือสิ่งที่ต้องการ ในอนาคตนั่นเอง

2.2.2 ช่วยกำหนดภารกิจ และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ (Tasks and activities) หมายถึง ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนาทางเลือกในการปฏิบัติงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ภารกิจหลัก ภารกิจรองหรือกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.2.3 ช่วยกำหนดคน (People) หมายถึงความสามารถในการศึกษา และ วิเคราะห์พฤติกรรมในการทำงานของผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อเป็นประโยชน์ใน การมอบหมายงาน

สรุป การบริหารมีความสำคัญเพราะว่าช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ขยายตัวได้อย่างรวดเร็วทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม โดยจะนำ

สังคมและโลก ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมด้วย

3. กระบวนการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้อธิบายถึงกระบวนการบริหาร ดังต่อไปนี้

3.1 กลุติก และ อุวิก (Gulick and Urwick. 1937 : 13) ได้สรุปกระบวนการบริหารไว้ใน “Paper on the Science of Administration” ว่า กระบวนการบริหารย่อประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการหรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2540 : 47)

3.1.1 P = Planning หมายถึงการวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์เหตุการณในอนาคคแล้ว กำหนดวิธีการ โดยถูกต้องอย่างมีเหตุมีผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

3.1.2 O = Organizing หมายถึงการจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณา รวมไปถึงการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วย เรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) และหรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน (Organization) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นต้น

3.1.3 S = Staffing หมายถึงการจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการบริหารบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent job) หรือ Put the right man on the right job ก็รวมถึงการที่จะเสริมสร้างและชำระไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

3.1.4 D = Directing หมายถึงการศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศกิจการ ตลอดจนคิดปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น

3.1.5 Co = Coordinating หมายถึงความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.1.6 R = Reporting หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของรายงานนั้นอยู่ที่จะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง

3.1.7 B = Budgeting หมายถึงการงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณ

3.2 อองรี ฟาโยล์ (Henry Fayol. 1841-1925) คิดค้นหลักการ 14 ข้อ ซึ่งเขาเรียกว่า “หลักการจัดการ” (A principle of management) ขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเขาแนะนำว่าควรใช้หลักการนี้อย่างยืดหยุ่น ความท้าทายจึงอยู่ที่ว่าผู้บริหารควรจะใช้หลักการเหล่านี้เมื่อใดและอย่างไร รายละเอียดของหลักการทั้ง 14 ข้อ มีดังนี้ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. 2540 : 130-132)

3.2.1 การแบ่งงานกันทำ

3.2.2 อำนาจโดยชอบธรรม

3.2.3 วินัย

3.2.4 เอกภาพของสายการบังคับบัญชา

3.2.5 เอกภาพของคำสั่ง

3.2.6 ผลักผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว

3.2.7 การให้รางวัลตอบแทน

3.2.8 การรวมอำนาจ

3.2.9 ลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชา

3.2.10 คำสั่ง

3.2.11 ความเสมอภาค

3.2.12 ความมั่นคงของแรงงาน

3.2.13 ความคิดริเริ่ม

3.2.14 ความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในการ

3.3 สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543 : 79) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารมีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ คือ กระบวนการ PODC

3.3.1 การวางแผน (Planning) เป็นความสนใจในการกำหนดเป้าหมายอนาคตของฝ่ายปฏิบัติงานทางธุรกิจ และควบคุมเนื้อหาในเรื่องการตัดสินใจและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จุดเริ่มต้นของความสำเร็จที่ดีคือการวางแผนที่เหมาะสมเห็นผลได้จริงยืดหยุ่นมีประสิทธิผลและทรงประสิทธิภาพ

3.3.2 การจัดรูปองค์กร (Organizing) ภายหลังจากวางแผนแล้ว ต้องมีการจัดการองค์การในเรื่องของทรัพยากรทางกายภาพและทรัพยากรทางการบริหาร โดยเน้นความสำคัญว่าจะจัดองค์การให้เหมาะสมกับกลยุทธ์ที่วางเอาไว้อย่างไร และจะมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.3.3 การสั่งการหรือการชักนำ (Directing/Leading) เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความสามารถหลายอย่างควบคู่กันไปคือ ภาวะความเป็นผู้นำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรและการทำงานเป็นทีม

3.3.4 การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อรักษาองค์การให้ดำเนินไปตามทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้อง

สรุป กระบวนการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร โดยอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร เพื่อให้การบริหารหรือการดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2540 : 30) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2540 : 32) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็น การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจ ไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจ ให้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

วิท (Wit. 1967 :101-103 ; อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2541 : 30) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าเป็นการบริหารที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจบริหารร่วมกันและรับผิดชอบทั้งหมด ถ้าอำนาจบริหารมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว การบริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลใน ส่วนกลาง โดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการส่วนกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตพื้นที่ของตน

รอปสัน (Robson. 1953 : 574 ; อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2541 : 30) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศที่มีอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนกระทบกระทั่งจนถึงอำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Right) แต่มีองค์กรที่จำเป็น (Necessary organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พรชัย เทพปัญญา (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า อำนาจหน้าที่ (Authority) ที่จะกำหนด (Determine) และการบริหารจัดการ (Execute) ภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดและขนาดของพื้นที่ที่อยู่นี้อยู่ภายในประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศ มีความหมายอีกประการหนึ่งว่า The New Columbia Encyclopedic การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารงานทางการเมือง (Political Administration) ของหน่วยย่อย (Subdivision) ทางพื้นที่และประชากรของประเทศ ซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

อุทัย หิรัญโต (2543 : 2) อธิบายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งการจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วนทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้น

สรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น ในการบริหาร ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของตน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจบริหารร่วมกัน และเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของคนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้อธิบายถึงลักษณะของการปกครองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

2.1 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546 ข : 6 – 10) ให้นิยามว่า ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

2.1.1 การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐหรือประเทศ ชุมชน หรือ community หมายถึง ผู้คนที่อยู่ร่วมกัน ตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยทั่วไปสมาชิกของชุมชนมักมีความเกี่ยวพันกันทางใดทางหนึ่ง หรือ หลาย ๆ ทาง เช่น มีเชื้อสายเผ่าพันธุ์เดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีวัฒนธรรมประเพณีเดียวกัน สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งมักมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกพ้องเดียวกัน และมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกัน

2.1.2 ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีอัตตาณัติ (autonomy) หรืออำนาจอิสระในการปกครองตนเอง เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้อย่างอิสระตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องมีอัตตาณัติ หรืออำนาจอิสระอย่างพอเพียงในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง ชุมชนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างเป็นอิสระในกิจการที่อยู่ในอำนาจของท้องถิ่น สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นสมดังเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีอิสระในการบริหารงานมีความคล่องตัวสามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างทันทั่วถึง ที่สำคัญที่สุดคือสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องตรงตามความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่น

2.1.3 ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (legal rights) ในการปกครองตนเองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นจะต้องได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งกำหนดฐานะ สิทธิ อำนาจ ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล (juristic person หรือ legal person) การมีฐานะเป็นนิติบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นบุคคลตามกฎหมาย มีความสามารถในการถือสิทธิ มีความสามารถในการใช้สิทธิ และมีสิทธิใช้อำนาจดำเนินกิจการของท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด เช่น อำนาจในการบัญญัติกฎหมายของท้องถิ่น อำนาจในการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น

2.1.4 ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (necessary organizations) เพื่อทำหน้าที่ใช้อำนาจที่รัฐบาลได้กระจายให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ได้แก่

1) หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการออกกฎหมาย การอนุมัติงบประมาณ และควบคุมการบริหารท้องถิ่น

2) หน้าที่ด้านบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารคนเดียว หรือคณะผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนดแผนงานและโครงการ จัดทำงบประมาณ และดำเนินกิจการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

2.2 นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ได้จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตของการปกครองที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้ง

จากประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างอิสระ และมีอำนาจอิสระ ในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีและการจัดหารายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และ จัดทำงบประมาณของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่ง องค์กรท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นนี้จะมีบุคลากรของตนเองบริหารงานภายในท้องถิ่นเป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับ เงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

2.3 ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4-5) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการ ปกครองท้องถิ่น ดังนี้

- 2.3.1 เป็นนิติบุคคล
- 2.3.2 มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ
- 2.3.3 ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง
- 2.3.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
- 2.3.5 มีความอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ
- 2.3.6 มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้อย่างอิสระตามสมควร
- 2.3.7 มีการกำกับดูแลจากรัฐ

สรุป ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อประโยชน์โดยรวมของท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ ในการวางแผนนโยบายและมีการบริหารงานของตนเองในทุกด้าน

3. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ของการปกครองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

3.1 พรชัย เทพปัญญา (2543 : 5-6) กล่าวว่ารัฐบาลไม่ว่าระดับใด รวมทั้ง ตัวแทนที่ประจำอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ย่อมก่อตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ สำคัญ 3 ประการคือ

3.1.1 หน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่ใช่อำนาจให้หรือ ไม่อยู่ใน สถานะที่จะจัดหา ให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการผู้เสีย ภาษีให้ได้รับความคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการและความสะดวกในการดำเนินชีวิต

3.1.2 หน้าที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคล อาจจะเกิดความขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็นและผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการ

อภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผลหรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจจะมีการตัดสินบน หรือมีการต่อสู้กันกรณีเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ไข โดยการเข้ามา กำหนดคกฏเกณฑ์ควบคุมการจัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์ หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาท ทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3.1.3 การแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดปกครองด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองด้วยตนเองสำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนา แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ อย่างเช่นชาวอเมริกันมีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย หรือแม้แต่สาธารณรัฐประชาชนจีนและรัสเซียก็คาดหวังเช่นเดียวกัน แต่อาจจะดำเนินการแตกต่างกัน

3.2 โกวิทซ์ พวงงาม (2550 : 14) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

3.2.1 เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด

3.2.2 เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวอาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า

3.2.3 เพื่อให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานที่ให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ทั้งในบทบาทฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ

สรุป วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นนั้นเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง โดยหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร จึงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและที่สำคัญที่สุดก็คือเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 ได้กำหนดโครงสร้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนน โดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือน ประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการ ส่วนท้องถิ่น และจะมีผลประโยชน์ขัดกันกับการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจาก ตำแหน่งและจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มิให้นำ บทบัญญัติวรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีโครงสร้างการบริหารที่แตกต่าง จากที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้กระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 267 และมาตรา 268 มาใช้ บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ด้วยโดย อนุโลม

5. การตรวจสอบของประชาชน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 285 และ 286 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าสมาชิก สภา
ท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่
สมควร ดำรงตำแหน่งต่อไป ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะ
ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ
หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ การตรวจสอบรายชื่อ และการลงคะแนนเสียง ให้เป็นไปตามที่
กฎหมายบัญญัติ

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อ ร้องขอต่อ
ประธานสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ได้จำนวนผู้มีสิทธิ
เข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไป ตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

6. อำนาจ หน้าที่ และสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 และ 290
ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ มีสาระสำคัญ
ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการกีฬาอาชีพ
ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ
การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึง
การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายความวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

6.1 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

6.2 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่อาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

6.3 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

6.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

สรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระ มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและมีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ ดังต่อไปนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2540 : 67) ให้ทัศนะไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจบางอย่างให้แก่องค์กรอื่น เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางประการด้วยตนเอง โดยมีอำนาจอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลางหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ราชการบริหารส่วนกลางมอบอำนาจหน้าที่บางประการในการปกครองให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง หลักการนี้เป็นการลดอำนาจของราชการบริหารส่วนกลางในการปกครองท้องถิ่นลง เพราะมีการมอบอำนาจบางส่วนให้องค์กรปกครองท้องถิ่น อันประกอบไปด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนให้เข้าบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง ราชการบริหารส่วนกลางจะไม่เข้าไปอำนวยการหรือบังคับบัญชาโดยตรง แต่จะทำหน้าที่ในการควบคุม และกำกับดูแลเท่านั้น

เอนก สิทธิประศาสน์ และไพฑูริย์ บุญวัฒน์ (2541 : 29) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่าคือ วิธีการที่รัฐบาลมอบอำนาจการบริหารบางส่วนให้กับองค์กรอื่น นอกจากองค์กรของราชการบริหารส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตาม

สมควรและอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล แต่ไม่ใช่การบังคับบัญชา โดยมีวิธีการกระจายอำนาจ 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การกระจายอำนาจตามอาณาเขตหรือพื้นที่ (Decentralization by territory)

รูปแบบที่ 2 การกระจายอำนาจตามกิจการหรือหน้าที่ (Decentralization by function)

อัคร ตันติสุนทร (2541 : 43) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่าเป็น การกระจายการตัดสินใจทั้งด้านการบริหารและการเงินจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น การกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการและองค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจ การบริหาร และการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ธนสวรรค์ เจริญเมือง (2548 : 59) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้แก่ท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น

สมศักดิ์ พรหมเคือ (2551 : 18) ได้สรุปความหมาย การกระจายอำนาจ คือ การบริหารจัดการในท้องถิ่นให้คนในท้องถิ่น ได้ดูแลพื้นที่ของตน และยังเป็นส่งเสริมการบริหารจัดการของชุมชนในท้องถิ่น ได้บริหารจัดการในท้องถิ่นตนเองเพื่อไปสู่การพัฒนาด้านสาธารณะต่างๆ อย่างทั่วถึง เข้าใจปัญหาของตนเอง อยู่กับปัญหาที่รู้ต้นเหตุของปัญหาแก้ไขได้ทันเวลา

สรุป การกระจายอำนาจ หมายถึงการมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นการกระจายการตัดสินใจทั้งด้านการบริหารและการเงินจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการองค์กรและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจ บริหาร และพัฒนาท้องถิ่นของตน

2. หลักการกระจายอำนาจ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้อธิบายเกี่ยวกับหลักการกระจายอำนาจ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการกระจายอำนาจว่ามีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (สันติทิพย์ ชาวลิขิตสาร,

2546 : 43)

2.1.1 มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2.1.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนให้ท้องถิ่น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลย ก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.1.3 มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้น ต้องกำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร มีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและหน้าที่ของตนเอง

2.1.4 มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเอง ซึ่งแยกออกจากส่วนกลางโดยมีรายได้จากการเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และทรัพย์สิน ตลอดจนเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

2.1.5 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นเองของตนเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่อื่นเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวงทบวงในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นในแต่ละแห่งนั้นนั่นเอง

2.2 หลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบ สำคัญ 4 ประการ (ทวีศักดิ์ ปักษา,

2550 : 14)

2.2.1 มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคล

ต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคุณ องค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของคุณ

2.2.2 มีอำนาจในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลัก ที่สำคัญในการกระจายอำนาจการปกครอง เพราะถ้าหากองค์กรนั้น ไม่มีการอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนด นโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

2.2.3 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้นอาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการออกไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เท่านั้น แต่บางที่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัคร เข้ารับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อมีโอกาสเข้ามาที่บทบาทในการดำเนิน กิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

2.2.4 มีงบประมาณของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ตนเอง รวมไปถึงการมรอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย ตนเอง ซึ่งเป็นการมอบอำนาจตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การ วางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ

สรุป หลักการกระจายอำนาจ คือ การคำนึงถึงหลักผลประโยชน์สาธารณะและ หลักประสิทธิภาพในการจัดการ โดยการกระจายอำนาจจะมีความเป็นอิสระภายใต้กฎหมาย มี บุคลากรในการบริหารงานเป็นของตนเอง มีการจัดเก็บรายได้เองรวมทั้งสามารถออกกฎ ข้อบังคับใช้ในพื้นที่ได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

3. ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่าน ได้อธิบายถึงความสำคัญ ของการกระจายอำนาจ ดังต่อไปนี้

ลิขิต ธีรเวคิน (2541 : 17-18) ได้วิเคราะห์ถึงความสำคัญในการกระจายอำนาจ การปกครองว่ามีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ไว้ 2 ประการ ดังนี้

3.1 การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะ ประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างเบื้องต้นระดับชาติ และโครงสร้างพื้นฐานในระดับท้องถิ่น การเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างเบื้องต้นระดับชาติ เช่น รัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ การเลือกตั้ง เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานเบื้องล่าง ได้แก่ การตื่นตัวทางการเมือง ความสามารถและโอกาสในการปกครองตนเอง เท่ากับว่าเป็น การพัฒนาในลักษณะที่หัวโตก้นลีบ

3.2 การกระจายอำนาจยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การพัฒนาชนบท การพัฒนาชนบท เป็นนโยบายที่กำลังเน้นหนักและมีการรณรงค์กัน มากความสำคัญประการหนึ่งคือ เรื่องการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ การพัฒนาชนบทจะให้สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมีการคิดริเริ่มช่วยตนเองจากท้องถิ่นและต้องเปิด โอกาสให้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มีส่วนร่วมมีส่วนร่วมแรงกัน และลักษณะดังกล่าวจะต้องอาศัย โครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยการกระจาย อำนาจอย่างแท้จริงเท่านั้น ถ้าหากไม่มีการกระจายอำนาจในการปกครองด้วยตนเองอย่างมี อิสระ การพัฒนาจะเป็นลักษณะหีบยื่นยัดใส่ ซึ่งแทนที่จะเป็นผลดีกับท้องถิ่นแต่กลับจะ สร้างความเสื่อมล้ำกัน อันจะมีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

การกระจายอำนาจเป็นหัวใจหลักของระบอบประชาธิปไตย ตามหลักรัฐศาสตร์ คือ เป็นการที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติกระจายอำนาจการบริหารให้แก่หน่วยการ บริหารท้องถิ่นให้มีอำนาจในการดำเนินการภายในอาณาเขตของตนโดยปราศจากการ แทรกแซง หรือการมีอำนาจอิสระที่จะดำเนินการ แต่ก็อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล การกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องของรัฐบาลที่มอบความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่หน่วยการ บริหารท้องถิ่น สำหรับแนวทางที่แต่ละท้องถิ่นจะยึดหลักในการกระจายอำนาจอย่างไร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นสำคัญ

สรุป การกระจายอำนาจเป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นหรือองค์กร สาธารณะได้มีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เอง พอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณของท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กล่าวถึงการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ไว้ดังนี้

1. ประวัติการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในประเทศไทย

พระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เรื่องการจัดตั้ง เทศบาล ปราบกษัตริย์ในพระบรมมหาราชวังและปกครอง นคราภิบาล พ.ศ. 2461 โดยกำหนดให้จัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่น "เทศบาล" ในเมืองจำลอง "คูสิดธานี" บริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเมืองทดลองการปกครองตนเองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยตามพระบรมมหาราชวังและปกครอง นคราภิบาล พ.ศ. 2461 (ประกาศใช้ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2461) ให้สิทธิ เสรีภาพแก่ราษฎรเมืองคูสิดธานี (เรียกว่าทวยนาคร) ในการบริหารดำเนินงานท้องถิ่น เช่น

1.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาคูสิดธานี ซึ่งเรียกว่า เซนจูบุรุษ

1.2 ในปี พ.ศ. 2465 ประกาศใช้ "กฎธานีโยปการ" เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเก็บภาษีอากร ได้แก่ภาษีที่ดิน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปาฯลฯ เพื่อนำไปบำรุงนคร

1.3 คณะผู้บริหารคูสิดธานี เรียกว่า คณะนคราภิบาล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาจากราษฎรในนครนี้ ทำนองเดียวกับระบอบเทศบาลที่ใช้ในสมัยหลังๆ ต่อมา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงจัดตั้งคณะกรรมการเรียกว่า “ คณะกรรมการจัดการประชาภิบาล ”

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ซึ่งปัจจุบันคือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล สรุปได้ว่าเทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายจัดตั้งเทศบาลในระยะแรกมี 2 ประการ คือ เพื่อประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะและเป็นสถาบันสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน พระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 แบ่งเทศบาลออกเป็นสามประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร หลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลแต่ละประเภท พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 กำหนดการจัดตั้งดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 54-70)

2. การจัดตั้งเทศบาล

2.1 เทศบาลตำบล มีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

2.1.1 ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล

2.1.2 ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ในประกาศด้วย

2.2 เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

2.2.1 ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบ

2.2.2 ส่วนท้องถิ่นที่มีใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามกฎหมายที่กำหนด มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

2.3 เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

2.3.1 เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

2.3.2 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามกฎหมายที่กำหนด

2.3.3 มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

3. โครงสร้างของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลเรียกว่าองค์การเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี (มาตรา 14) สำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของเทศบาล และจะมีโครงสร้างขึ้นอีกหนึ่งส่วน คือ พนักงานเทศบาล ดังนี้

3.1 สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตามจำนวน ดังนี้

3.1.1 สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล
จำนวน 12 คน

3.1.2 สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล
จำนวน 18 คน

3.1.3 สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล

จำนวน 24 คน

การดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

3.2 นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและคณะผู้บริหารจะประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรีตามจำนวนดังนี้

3.2.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

3.2.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

3.2.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

และกฎหมายได้ให้อำนาจนายกเทศมนตรีแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

3.3 พนักงานเทศบาล

เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงาน หรือนอกสำนักงาน เป็นผู้นำนโยบายของนายกเทศมนตรีไปปฏิบัติ โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 12 หน่วยงาน ดังนี้

3.3.1 สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ แบบแผนและนโยบายของเทศบาล ทั้งมีหน้าที่เป็นเลขานุการสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานการเจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎร ตลอดจนงานอื่นๆที่มีได้กำหนดไว้เป็นงานของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ

3.3.2 สำนักงานการคลัง/กองคลังหรือฝ่ายคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน และการบัญชีการจัดเก็บภาษีต่างๆ ตลอดจนการควบคุมดูแลพัสดุและทรัพย์สินของเทศบาล ประกอบด้วย งานการเงินและบัญชีงานพัฒนารายได้ งานผลประโยชน์ งานเร่งรัดรายได้ งานแผนที่ภาษี งานทะเบียนทรัพย์สิน งานบริการข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

3.3.3 กองหรือฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ เสนอแนะช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การสุขาภิบาลและรักษาความสะอาดงานสัตว์แพทย์ ตลาดสาธารณะ ตลอดจนการควบคุมการประกอบอาชีพเกี่ยวกับสุขอนามัยของประชาชน

3.3.4 สำนักการช่าง/กองช่าง หรือฝ่ายช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมงานก่อสร้างอาคาร เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง งานเกี่ยวกับไฟฟ้าสาธารณะ งานบำรุงรักษาทางบก ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ งานสำรวจและแบบแผนงานสถาปัตยกรรมและผังเมือง ตลอดจนงานสาธารณูปโภค

3.3.5 สำนักงานศึกษา/กองการศึกษา หรือฝ่ายการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน งานด้านการสอน การนิเทศการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน และงานกิจกรรมเด็กและเยาวชน

3.3.6 กองหรือฝ่ายวิชาการและแผน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและการวางแผนพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย งานวิเคราะห์นโยบายและแผน วิจัยและประเมินผล งานนิติกร การจัดทำงบประมาณ และงานประชาสัมพันธ์

3.3.7 กองหรือฝ่ายสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน และงานพัฒนาชุมชน

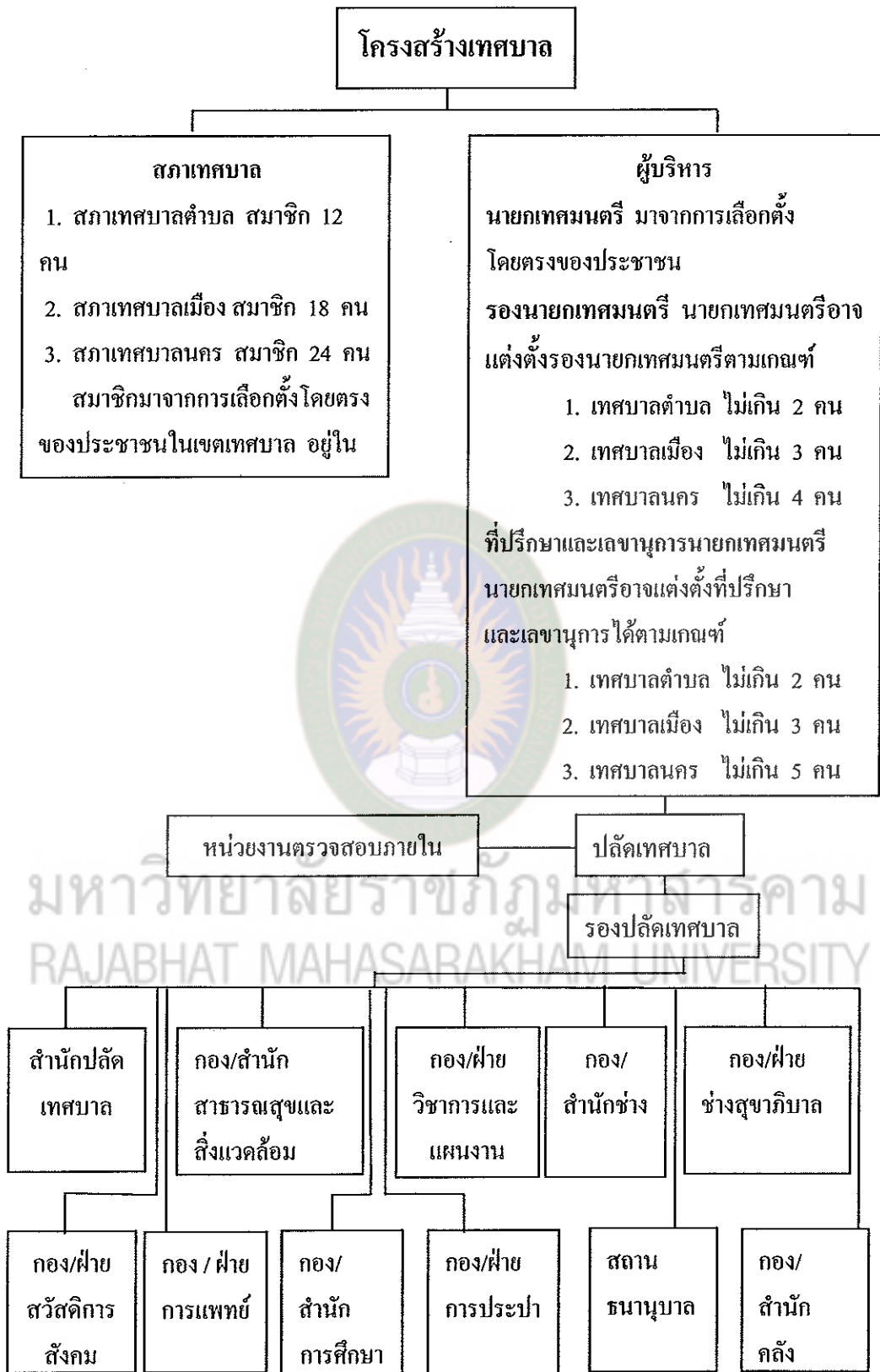
3.3.8 กองหรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่ กำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลและบำบัดน้ำเสีย ประกอบไปด้วย งานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานเครื่องกลและซ่อมบำรุง งานโรงงานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานแบบแผน งานก่อสร้าง งานควบคุมและการตรวจสอบ การบำบัดน้ำเสีย งานบำรุงรักษาและซ่อมแซมและงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

3.3.9 กองหรือฝ่ายการแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานรักษาพยาบาลประชาชน ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริการการแพทย์ ฝ่ายการพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข (กองหรือฝ่ายการแพทย์ จะจัดตั้งขึ้นเฉพาะเทศบาลนคร ซึ่งมีรายได้เพียงพอสำหรับการสร้างโรงพยาบาลและ การบริหารงาน)

3.3.10 กองหรือฝ่ายการประปา มีหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตน้ำประปา งานวางระบบท่อประปา งานจำหน่ายน้ำประปาแก่ประชาชน งานจัดเก็บรายได้การประปา

3.3.11 หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ ตรวจสอบและกลั่นกรองให้ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะแก่ปลัดเทศบาลเกี่ยวกับงานการเงินและควบคุมตรวจสอบด้านอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล โดยจะมีนายกเทศมนตรีทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและปลัดเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายปกครองบังคับบัญชาพนักงานเทศบาลซึ่งเป็นฝ่ายข้าราชการประจำ และลูกจ้างเทศบาล ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างของเทศบาล

ที่มา : โกวิท พวงงาม. 2550 : 29

4. หน้าที่ของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งหน้าที่ของเทศบาลออกเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน้าที่บังคับแห่งกฎหมายหรือหน้าที่ที่จะต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 50/53/56

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล ตามข้อ 1-9	1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองตามข้อ 1-8
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ	2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	3. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้	4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม	6. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ	6. จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และ ผู้พิการ	7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	7. การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น	8. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
9. หน้าที่อื่น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ เทศบาล		

ตารางที่ 2 หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจการใดๆ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 51/54/57

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. ให้มีน้ำสะอาดหรือ การประปา 2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 4. ให้มีสุสานและ ฌาปนสถาน 5. บำรุงและส่งเสริมการ ทำมาหากินของราษฎร 6. ให้มีและบำรุงสถานที่ ทำการพิทักษ์ 7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 8. ให้มีและบำรุงทาง ระบายน้ำ 9. เทศพาณิชย์	1. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน 3. บำรุงและส่งเสริมการทำมา หากินของราษฎร 4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก 5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล 6. ให้มีการสาธารณสุข 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการ สาธารณสุข 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา 9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับ การกีฬาและพลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ 11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อย ของท้องถิ่น 12. เทศพาณิชย์	มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับ เทศบาลเมืองตามข้อ 1-12

5. อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลสรุปได้ดังต่อไปนี้ (โกวิท พวงงาม. 2550 : 25)

5.1 อำนาจในการตราเทศบัญญัติ สภาเทศบาลสามารถตราเทศบัญญัติขึ้นได้โดยจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและจะต้องมีเงื่อนไขเพื่อการปฏิบัติการ และให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล หรือมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเทศบาลตราเทศบัญญัติ ในกระบวนการตราเทศบัญญัตินั้น เริ่มจากผู้เสนอร่างเทศบัญญัติจะเป็น สมาชิกสภาเทศบาลก็ได้ เว้นแต่การร่าง เทศบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินจะต้องให้นายกเทศมนตรีรับรองเสียก่อนจึงจะเสนอได้ เสนอต่อสภาเทศบาล สภาเทศบาลจะดำเนินการพิจารณาร่างเทศบัญญัติ ในการพิจารณาจะดำเนินการเป็นสามวาระ ดังนี้ วาระแรก เป็นการรับหลักการแห่งเทศบัญญัติ วาระสอง เป็นขั้นพิจารณาแก้ไขรายละเอียด วาระสาม เป็นขั้นลงมติว่าจะใช้เทศบัญญัติหรือไม่ ซึ่งขั้นนี้อาจเรียกว่าขั้น แปรญัตติ

เมื่อสภาเทศบาลมีมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีเทศบาลตำบลต้องส่งผ่านทางนายอำเภอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อลงนามอนุมัติภายใน 15 วัน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะลงนามอนุมัติเทศบัญญัติภายใน 30 วัน หรือส่งกลับคืนมายังสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาใหม่ สภาเทศบาลจะพิจารณาใหม่แล้วร่างเป็นเทศบัญญัติเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อส่งต่อไปยังรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ถ้าหากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบก็ส่งมายังผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติแต่หากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วไม่เห็นชอบก็จะทำให้เทศบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป ร่างเทศบัญญัติที่มี ผู้มีอำนาจได้ลงนามอนุมัติแล้วจะมีผลใช้บังคับได้ เมื่อได้ประกาศไว้ในที่เปิดเผยแล้ว 7 วันเว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินและให้มีข้อความให้ระบุนำใช้บังคับได้ทันที ก็ให้ใช้บังคับนับแต่วันที่ประกาศใช้

เทศบัญญัติชั่วคราว ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเรียกประชุมสภาเทศบาลได้ทัน นายกเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อ ได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศ เทศบัญญัติชั่วคราวไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วสามารถใช้นำบังคับได้ และในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไปต้องนำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติเทศบัญญัติชั่วคราวนั้น ให้เทศบัญญัตินั้นเป็นเทศบัญญัติต่อไป แต่ถ้าเทศบาล ไม่อนุมัติก็จะทำให้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้จะไม่มีการกระทบถึงกิจการใด ๆ ที่ได้ปฏิบัติไประหว่างเทศบัญญัติชั่วคราวนั้น การอนุมัติหรือไม่อนุมัติจะต้องทำเป็นเทศบัญญัติ

5.2 อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามระเบียบ แบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โดยการใช้อำนาจ 3 อย่าง ได้แก่

5.2.1 การตั้งกระทู้ถาม สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรี ในข้อความใดๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่ฝ่ายบริหารก็มีสิทธิจะตอบคำถามหรือไม่ก็ได้

5.2.2 การขับฝ่ายบริหารออกจากตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่ง ในสามของสมาชิกที่มีอยู่ในตำแหน่ง สามารถทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กรณีเทศบาลตำบลว่านายกเทศมนตรี ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพ ของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือความประพฤติ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีสิทธิ ที่จะเรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในการประชุมเอง ในการประชุมสมาชิกสภาเทศบาลนี้จะต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกที่มีอยู่ในตำแหน่งจึงจะเป็นองค์ประชุมได้ และต้องประชุมลับ และลงคะแนนลับ ที่ประชุมจะลงมติว่าพฤติการณ์เสื่อมเสียอย่างไรไปยังรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เมื่อส่งไปให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยพิจารณายกเลิกหรือสั่งให้นายกเทศมนตรีออกจากตำแหน่งได้

5.2.3 การอนุมัติงบประมาณประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาเทศบาลจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี ที่นายกเทศมนตรีเสนอมาให้พิจารณา หากสภาไม่มีมติไม่รับหลักการ ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี นั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ ด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติ ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่าง เทศบัญญัตินั้น ให้ส่งคืนสภาเทศบาลพิจารณาใหม่ ในกรณีที่สภาเทศบาลยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป แต่ถ้าสภาเทศบาลยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้น ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อลงชื่ออนุมัติ

ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้สภาเทศบาลตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง

ประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งสภาเทศบาลแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคนและบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกซึ่งนายกเทศมนตรีเสนอจำนวนเจ็ดคน และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการและมิได้เป็นสมาชิก คนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นประธานได้ภายในกำหนด เวลาตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการและมิได้เป็นสมาชิกขึ้น ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการดังกล่าว

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาและรายงานผลการพิจารณาต่อสภาเทศบาล ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่แต่งตั้งประธานคณะกรรมการ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานคณะกรรมการรวบรวมผลการพิจารณา แล้ววินิจฉัยชี้ขาดและรายงานต่อสภาเทศบาล โดยเร็ว

ถ้าสภาเทศบาลยังไม่เห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หรือผลการวินิจฉัยของประธานคณะกรรมการแล้วแต่กรณี ด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นเป็นอันตกไป และให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้ว ไปพลางก่อน ในกรณีเช่นนี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุบสภาเทศบาลถ้ามีข้อเสนอนายกเทศมนตรี

6. อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

6.1 อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตาม (ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546) มีดังนี้

6.1.1 อำนาจหน้าที่ในการควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล โดยทั่วไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้

6.1.2 อำนาจหน้าที่ในการเปรียบเทียบกับคดีละเมิดเทศบัญญัติ

6.1.3 อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการต่างๆ ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น คือ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ โดยการกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

6.2 เพื่อให้การใช้อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี เป็นไปอย่างเกิด ประสิทธิภาพจึงแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

6.2.1 อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี สามารถดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการ บริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของเทศบัญญัติและ นโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติ เกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5) รักษาการณ์ให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินั้นและ กฎหมายอื่น

6.2.2 อำนาจหน้าที่ของรองนายกเทศมนตรี สามารถดำเนินการในเรื่อง ต่อไปนี้

1) ดำเนินการตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

2) รายงานการดำเนินการต่อนายกเทศมนตรี

3) ปฏิบัติตามที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ ระบุให้เป็นอำนาจ หน้าที่ไว้

ในกรณีที่นายกเทศมนตรี ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รอง นายกเทศมนตรี ตามลำดับที่นายกเทศมนตรี จัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรอง นายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึง ปฏิบัติหรือ ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็น อย่างอื่น นายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติ ราชการแทนนายกเทศมนตรีก็ได้ แต่ห้ามมอบให้ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการ แทนให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรี ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและ
กรอบนโยบาย ที่นายกเทศมนตรีกำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป นายกเทศมนตรี จะทำหน้าที่กำหนดนโยบายแนวทางการ
ปฏิบัติงานตามนโยบายที่หาเสียงไว้กับประชาชน และรับผิดชอบในการบริหารงานในกิจการ
เทศบาลทั้งหมดที่ได้บัญญัติในกฎหมายว่าด้วย การปกครองท้องถิ่น และกฎหมายอื่นๆ กรณีที่
นายกเทศมนตรีไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการ ได้ให้นายกเทศมนตรีทำคำสั่งแต่งตั้งรอง
นายกเทศมนตรีคนใดคนหนึ่งทำการแทนได้

คณะกรรมการหมู่บ้าน

กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็น
กรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 โดยมี
สาระสำคัญ ดังนี้

1. กรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 กรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่ง ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน

1.1.2 ผู้นำกลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอและผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมืองท้องถิ่น

1.1.3 ผู้นำกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่ง
ตั้งขึ้นตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการ ตามที่กระทรวงมหาดไทย
ประกาศ

1.1.4 ผู้นำกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก
หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
- 2) สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน
- 3) เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่

น้อยกว่าหกเดือน

4) เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิก
ร่วมกันกำหนดทั้งนี้ นายอำเภออาจพิจารณาวันลักษณะตาม (1) ได้ ในกรณีที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอจัดทำประกาศจำนวนและรายชื่อของกลุ่มบ้านตามข้อ ในแต่ละหมู่บ้านปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ โดยในกลุ่มบ้านหนึ่งให้ประกอบด้วยบ้านเรือนจำนวนสิบห้าถึงยี่สิบหลังคาเรือน โดยประมาณ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นนายอำเภออาจกำหนดให้มีจำนวนบ้านเรือนมากหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้นี้ก็ได้อีก

ผู้นำกลุ่มบ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ตามที่ผู้ใหญ่บ้านมอบให้กลุ่ม เลือกสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งเป็นผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยอาจเลือกจากผู้นำหรือสมาชิกที่กลุ่มเห็นสมควรก็ได้ ผู้ที่ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน การเป็นกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านสิ้นสุดลงเมื่อมีการเลือกผู้นำขึ้นใหม่

1.2 กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ มีสาระสำคัญดังนี้

1.2.1 การประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ปิดประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม

1.2.2 ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินการเลือก และให้นายอำเภอแต่งตั้งปลัดอำเภอประจำตำบล ข้าราชการในอำเภอหนึ่งคน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นที่ปรึกษาและทำหน้าที่สักขีพยานด้วย

1.2.3 ในการกำหนดจำนวนกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพึงมีในหมู่บ้านใดให้ที่ประชุมราษฎรตามข้อ 1.1 เป็นผู้กำหนด

1.2.4 การเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอาจเลือกโดยวิธีเปิดเผยหรือวิธีลับก็ได้ตามที่ประชุมกำหนด

1.2.5 เมื่อที่ประชุมออกเสียงเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจำนวนตามที่ประชุมกำหนดเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.6 กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอได้มีประกาศแต่งตั้ง

1.2.7 ในกรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ถ้ากรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเหลือเท่า

จำนวนที่มีอยู่กรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จนเป็นเหตุให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสองคน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลือมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบว่างตำแหน่งว่างลง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

1.3 การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1.3.1 ให้คณะกรรมการเลือกรองประธานกรรมการหมู่บ้านจากกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่งคนหนึ่ง และจากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีกคนหนึ่ง โดยให้คณะกรรมการเลือกรองประธานคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธานคนที่หนึ่งในกรณีที่หมู่บ้านใดมีเหตุผลและความจำเป็น คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภออาจกำหนดให้มีตำแหน่งรองประธานมากกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่งก็ได้รองประธานกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยประธานกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติตามหน้าที่และกระทำการตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

1.3.2 ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเลขานุการและให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเหรัญญิก

1.3.3 ให้ปลัดอำเภอประจำตำบล กำนัน นายกเทศมนตรีตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านในตำบล มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในตำบลนั้นนายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐและบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

1.3.4 ให้มีคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการและผู้ใหญ่บ้าน อย่างน้อยให้มีคณะทำงานด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนอกจากคณะทำงานตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของนายอำเภออาจแต่งตั้งคณะทำงานอื่นใดที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

1.4 คณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.4.1 คณะทำงานด้านอำนาจการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ การจัดการประชุม การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ การประสานงานและติดตามการทำงานของคณะทำงานด้านต่าง ๆ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการในรอบปีและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.2 คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการส่งเสริมอุดมการณ์และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน การส่งเสริมดูแลให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท การตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายในหมู่บ้าน การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภัยอันตรายของหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.3 คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินการหรือเสนอของงบประมาณจากภายนอก การรวบรวมและจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.4 คณะทำงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าและการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิตและการตลาดเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.5 คณะทำงานด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ การจัดสวัสดิการในหมู่บ้านและการสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการสาธารณสุขและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.6 คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาศาสนา การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

1.4.7 คณะทำงานด้านอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหมู่บ้าน รองประธานกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ เลขานุการ และ เภรัญญิกเป็นคณะทำงาน โดยให้ประธานกรรมการหมู่บ้านและเลขานุการ เป็นหัวหน้าและเลขานุการคณะทำงาน

1.5 การประชุม ประกอบด้วย

1.5.1 ให้คณะกรรมการประชุมกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การกำหนดวันเวลาประชุม ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุม โดยให้มีการประชุมภายในเจ็ดวันหลังจากการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอเรียกประชุมสถานที่ประชุม ให้ใช้สถานที่ที่คณะกรรมการเห็นสมควร ในการลงมติในเรื่องใด ๆ ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม นั้น มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในฐานะกรรมการหมู่บ้าน ได้ และในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

1.6 การควบคุมดูแล ประกอบด้วย

1.6.1 ให้นายอำเภอมิอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและให้ปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในตำบลที่รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอและปลัดอำเภอประจำตำบล มีอำนาจเรียกกรรมการหมู่บ้านมาชี้แจงหรือให้ข้อเท็จจริง ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากคณะกรรมการหมู่บ้านมาตรวจสอบก็ได้ ในกรณีที่ปลัดอำเภอประจำตำบลเห็นว่า คณะกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่หมู่บ้าน หรือเสียหายแก่ทางราชการ และปลัดอำเภอประจำตำบล ได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้ปลัดอำเภอประจำตำบลมีอำนาจออกคำสั่ง ระงับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นการชั่วคราวไว้ตามที่เห็นสมควร ได้ แล้วรีบรายงานนายอำเภอทราบภายในเจ็ดวันเพื่อให้นายอำเภอ

วินิจฉัยตามที่เห็นสมควร โดยเร็วการกระทำของกรรมการหมู่บ้าน ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของปลัดอำเภอ ประจำตำบลตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันกับคณะกรรมการหมู่บ้าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ความหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 11 – 12) กล่าวว่า การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินตามแผน ความเป็นอิสระนั้น ไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะ “รัฐอิสระ” แต่เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้และยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาคม

การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

ดังนั้นการที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ

1.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดโดยยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

2. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาล ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี มีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

2. ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 18 – 32) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดังนี้

- 2.1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 2.2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ
- 2.3 การวิเคราะห์ศักยภาพ
- 2.4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2.6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น
- 2.7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา
- 2.8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

วาสนา วลีรัตน์ (2550 : 57) กล่าวว่า การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ หมายถึง การตัดสินใจและการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานระยะยาวขององค์การ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์องค์การ กระบวนการกำหนดจุดหมายระยะยาวขององค์การ กระบวนการของแผนยุทธศาสตร์ คำถามการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ ลำดับชั้นของแผนยุทธศาสตร์ และองค์ประกอบของกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ จะมุ่งตรวจสอบประเมิน โอกาสและอุปสรรคภายใน สภาพแวดล้อมภายนอก และมุ่งตรวจสอบประเมินจุดอ่อนและจุดแข็ง

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

3.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

3.1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน

3.1.2 การเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีความสัมพันธ์ทางสังคม และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

3.1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

3.2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

3.2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน

3.2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

3.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

3.3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้ และความเป็นไทย

3.3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

3.3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

3.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

3.4.1 การรักษารฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศน์

3.4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

3.5.1 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของ วิธีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

3.5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ

3.5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการ แทนการค้ากับ ควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา

3.5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

3.5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล

3.5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบและขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา

3.5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ และความยั่งยืน

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

1. ความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนพัฒนาระยะยาว 5 ปี จึงเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายท้องถิ่น ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การจัดทำหรือการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่ง ไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ซึ่งประกอบด้วย 9 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา

ในขั้นตอนนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอผ่านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติในโครงการดังกล่าว แล้วแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ควรจัดเก็บควรเป็นข้อมูลที่มีความครอบคลุมและทันสมัย ประกอบด้วย ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2. การรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น

เพื่อจะนำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา และจะต้องนำแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่น
ในปัจจุบัน

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินถึงปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน และ
ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การพัฒนาท้องถิ่น

ซึ่งเป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคตอันเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า

2. การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่า
ท้องถิ่นต้องการอะไร และเป็นอะไร ในอนาคต ดังนั้น พันธกิจจึงเป็นถ้อยแถลงที่แสดงถึง
ลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการ
บริหารและการจัดการบริหารสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่
ต้องการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้ง
ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะ
ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่
ท้องถิ่นจะต้องทำแล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์จำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์โดยรวมของท้องถิ่น
และวัตถุประสงค์เฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่อง

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนนี้จะสามารถจัดทำได้เมื่อได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจหลัก
วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT ดังนั้น ขั้นตอนนี้
จึงเป็นการแสดงแนวคิดหรือวิธีการที่ท้องถิ่นจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดปริมาณหรือสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา โดยมีเงื่อนไขเรื่องเวลาที่ต้องการทำ ปริมาณที่ต้องการ คุณภาพ สถานที่ ความเป็นไปได้ ซึ่งจะสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จเพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนได้

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-8 มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นตามเค้าโครงที่กำหนด แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประชาคมเมืองเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นตามลำดับ เมื่อสภาท้องถิ่นอนุมัติแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้แผนต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546 : 11-32)

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

จากที่ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 และขั้นตอนในการจัดทำแผน รวมทั้งความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

- 1.1 การสร้างโอกาสให้กับประชาชนเข้าถึงการบริการทางการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดหาหรือการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการในรูปแบบต่างๆ
- 1.2 พัฒนา เสริมสร้างบรรยากาศของสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางวัฒนธรรม
- 1.3 สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้ทักษะในวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างภาวการณ์แข่งขันและเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมให้เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร
ปลอดภัย**

- 2.1 ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตและการปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่การผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ
- 2.2 เพิ่มปริมาณของสินค้าภาคเกษตร ปศุสัตว์ ประมง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนรวมทั้งการเพิ่มคุณภาพของสินค้า ภาคเกษตรให้สามารถแข่งขันได้
- 2.3 พัฒนาและส่งเสริมให้มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิต รวมทั้งการสนับสนุนความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : เสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชุมชน

- 3.1 พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และการท่องเที่ยว
- 3.2 ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 ส่งเสริมเศรษฐกิจเพื่อชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

- 4.1 พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนทุกระดับ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายองค์กร
- 4.2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4.3 สร้างชุมชนน่าอยู่และสังคมที่สงบสุข

4. วิสัยทัศน์การพัฒนา

วิสัยทัศน์จังหวัดมหาสารคาม “เมืองการศึกษา พัฒนาทรัพยากรบุคคล แหล่งผลิตผลการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ชั่นนำ”

วิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง “เมืองการศึกษา พัฒนาเกษตรปลอดภัย บุญประเพณีลือไกล แม่น้ำสายใหญ่ลือก้อง เศรษฐกิจก้าวหน้า ชาวท่าขอนยางปลอดภัย ทุกคนห่างไกลมหันตภัยยาเสพติด”

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

เทศบาลตำบลท่าขอนยางเป็นเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดมหาสารคาม มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 4-13)

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกที่สุดของที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย ห่างจากตัวเมืองมหาสารคาม ประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขต ดังนี้

1.2 เนื้อที่

โดยประมาณ จำนวน 38 ตารางกิโลเมตร หรือ จำนวน 24,263 ไร่

1.3 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไป ตำบลท่าขอนยางส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก ไม่มีภูเขา อาณาเขตด้านทิศใต้ติดกับเขตอำเภอเมือง มีแม่น้ำชีซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัดมหาสารคาม ไหล่ทางยาวตามเขตแดน ประมาณ 30 กิโลเมตร ส่วนพื้นที่ป่าเป็นลักษณะป่าโปร่งตามหัวไร่ปลายนา และป่าสาธารณะประโยชน์ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 10.85 ของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดของตำบล

ทิศเหนือ	ติดกับ เขตพื้นที่ตำบลคันธารราษฎร์
ทิศใต้	ติดกับ เขตพื้นที่ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดกับ เขตพื้นที่ตำบลขามเต่าพัฒนา
ทิศตะวันตก	ติดกับ เขตพื้นที่ตำบลขามเรียง

1.4 จำนวนหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน

1.5 ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 8,005 คน แยกเป็น ชาย 3,895 คน หญิง 4,110 คน

ตารางที่ 3 รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลท่าขนอย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือนทั้งสิ้น	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	ทั้งสิ้น
1	บ้านท่าขนอย	1,526	633	682	1,315
2	บ้านท่าขนอย	71	131	139	270
3	บ้านท่าขนอย	443	388	407	795
4	บ้านท่าขนอย	301	352	394	746
5	บ้านกุศร์อง	41	84	80	164
6	บ้านวังหว้า	93	154	156	310
7	บ้านคอนขม	111	161	184	345
8	บ้านคอนเวียงจันทร์	142	211	231	442
9	บ้านหัวขัว	185	335	339	674
10	บ้านไคร่นุ่น	137	245	280	525
11	บ้านท่าขนอย	137	161	156	317
12	บ้านคอนสวน	220	233	229	462
13	บ้านคอนเวียงจันทร์	176	257	287	544
14	บ้านไคร่นุ่น	128	279	265	544
15	บ้านหัวขัว	164	271	281	552
รวม		3,876	3,895	4,110	8,005

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลท่าขนอย พ.ศ. 2553 : 12

ตารางที่ 4 รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลท่าขอนยาง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน คณะกรรมการหมู่บ้าน
1	บ้านท่าขอนยาง	19
2	บ้านท่าขอนยาง	13
3	บ้านท่าขอนยาง	15
4	บ้านท่าขอนยาง	15
5	บ้านกุคร่อง	13
6	บ้านวังหว้า	13
7	บ้านคอนยม	15
8	บ้านคอนเวียงจันทร์	16
9	บ้านหัวขัว	17
10	บ้านไคร่นุ่น	15
11	บ้านท่าขอนยาง	13
12	บ้านคอนสวน	15
13	บ้านคอนเวียงจันทร์	15
14	บ้านไคร่นุ่น	15
15	บ้านหัวขัว	16
รวม		225

ที่มา : เทศบาลตำบลท่าขอนยาง 2553 : 13

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพหลัก คือ การทำเกษตรกรรม การรับราชการ

2.2 อาชีพรอง คือ การค้าขาย การรับจ้างทั่วไป

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา	4	แห่ง
3.1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา	2	แห่ง
3.1.3 มหาวิทยาลัย	1	แห่ง
3.1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	แห่ง
3.1.5 ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ	1	แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด / สำนักสงฆ์ 9/2 แห่ง

3.3 การสาธารณสุข

3.3.1 สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	2	แห่ง
3.3.2 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ	100	
3.3.3 มีการจัดตั้ง อ.ส.ม. ทุกหมู่บ้าน		

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.4.1 ตู้ยามตำรวจชุมชนตำบลท่าขออนยาง	1	แห่ง
3.4.2 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	1	ศูนย์

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

4.1.1 มีถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดิน 213 (มหาสารคาม - กาฬสินธุ์)		
4.1.2 มีถนน รพช.เดิม ระหว่างหมู่บ้าน	15	สาย
4.1.3 ถนนภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตและบางส่วนเป็นถนน		

ลูกรัง

4.2 การโทรคมนาคม

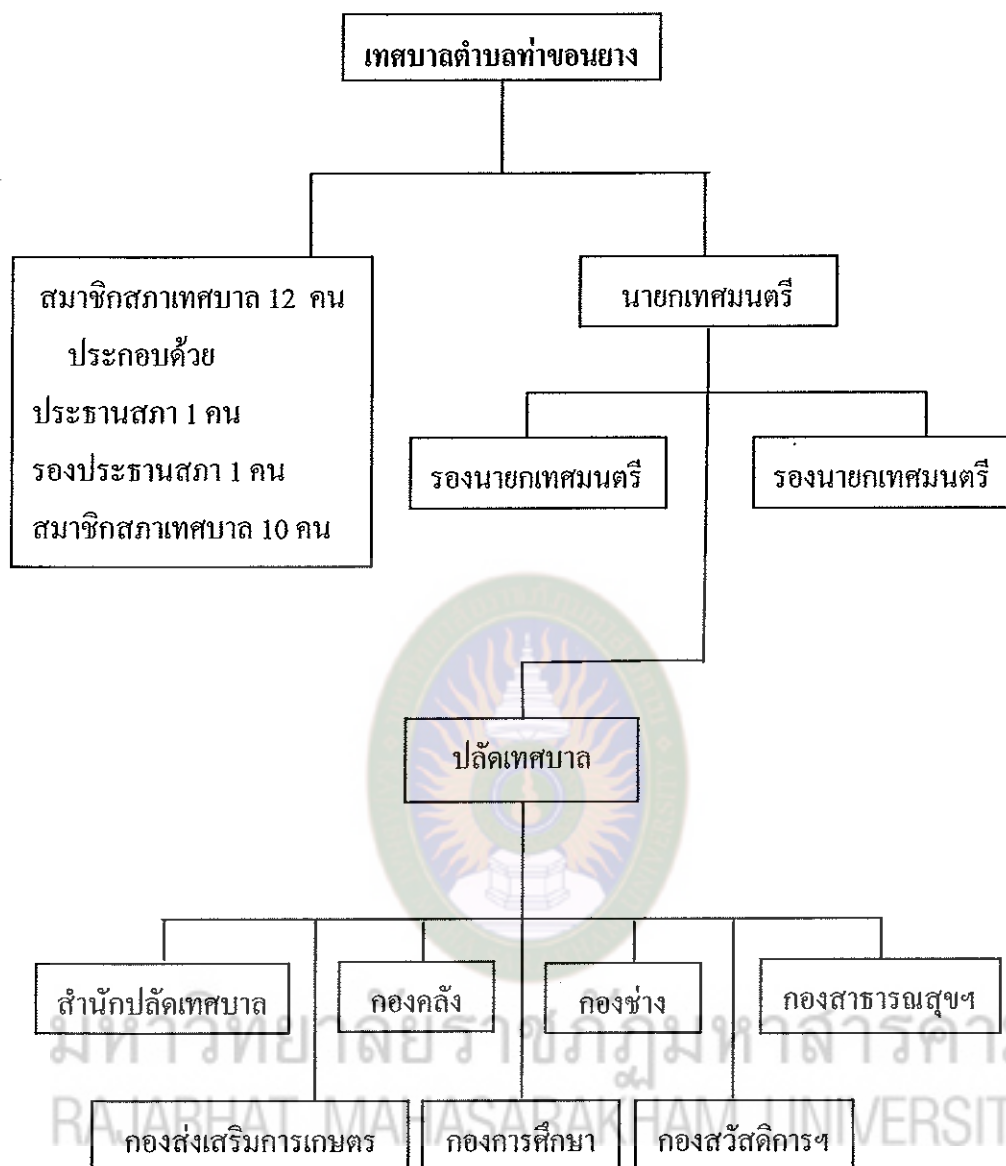
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ 15 แห่ง

4.3 การไฟฟ้า

มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้านรวม 15 หมู่บ้าน

4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

4.4.1 แม่น้ำชี, ลำห้วย	1/6	สาย
4.4.2 บึง หนองอื่นๆ	17	แห่ง

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลท่าขนอย

ที่มา : เทศบาลตำบลท่าขนอย, 2553 : 8

แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

1. ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับ ปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดย มีการปรับปรุงเป็นประจำทุกปี (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 1)

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมี หลักแนวคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่ง แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งๆ จะมีโครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่ง โครงการ/ กิจกรรมที่จะต้องมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนพัฒนา สามปี จะมุ่งไปสู่การจัดทำงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจึงเป็น เครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิง สนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนด แนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิด ประโยชน์สาธารณะสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เห็นภาพของการทำงานระยะ ปานกลางที่ท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น และจะสามารถเห็น ภาพของการบูรณาการงานด้านต่างๆ ดังนั้นในการพิจารณากำหนดโครงการ/แผนงาน/ กิจกรรม จะเริ่มจากการนำยุทธศาสตร์การพัฒนา ประเด็นการพัฒนา และเป้าหมายการพัฒนา มากำหนดโครงการพัฒนา เพื่อนำไปพิจารณากำหนดกิจกรรม โดยแยกเป็นข้อๆดังนี้ (เทศบาล ตำบลท่าขอนยาง. 2553 : 2)

- 2.1 เพื่อแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
- 2.2 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 2.3 เพื่อเชื่อมโยงและประสานแผนพัฒนาสามปีกับแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนา
- 2.4 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาที่มีความชัดเจน

3. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆและข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (เทศบาลตำบลท่าขนอย. 2553 : 2)

ขั้นตอนที่ 2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลที่ได้นำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

4. ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบและรอบด้าน ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์ สาธารณะสูงสุด (เทศบาลตำบลท่าขนอย. 2553 : 3)

ตารางที่ 5 แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

แผนพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 โครงการก่อสร้างถนน คสล. /ซ่อมแซมถนน/ก่อสร้างทางระบายน้ำภายในหมู่บ้าน 1.2 โครงการขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ /ไฟฟ้าส่องสว่าง/ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร 1.3 โครงการจัดบริการประปาอย่างเพียงพอ 1.4 โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ 1.5 โครงการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติ
2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	2.1 โครงการจัดประชุมเวทีประชาคม 2.2 โครงการสร้างบ้านให้แก่ผู้ยากจน 2.3 โครงการฝึกอบรม อปพร. 2.4 โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.5 โครงการจัดการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด 2.6 โครงการฝึกอบรมเยาวชนและป้องกันยาเสพติด
3. ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.1 โครงการสนับสนุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดีและเด็กยากจน 3.2 โครงการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน 3.3 โครงการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน 3.4 โครงการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 3.5 โครงการส่งเสริมประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา 3.6 โครงการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แผนพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.1 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทาน 4.2 โครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน 4.3 โครงการส่งเสริมให้ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ 4.4 โครงการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร 4.5 โครงการจัดซื้อพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกร 4.6 โครงการจัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้าชุมชน
5. ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	5.1 โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ 5.2 โครงการจัดซื้อวัสดุน้ำยากำจัดยุงและกำจัดขุง 5.3 โครงการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อ 5.4 โครงการจัดซื้อภาชนะรองรับขยะและเก็บขยะ 5.5 โครงการรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ 5.6 โครงการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้และดูแลรักษาต้นไม้
6. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร	6.1 โครงการให้ประชาชนเสนอโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาตำบล 6.2 โครงการให้ความรู้เรื่องต่างๆ ผ่านหอกระจายข่าวและเอกสารประชาสัมพันธ์ 6.3 โครงการให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน 6.4 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในเทศบาล 6.5 โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด เชียงใหม่ พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบ ครอบคลุมการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการนำเสนอร่างแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มี ความเข้าใจระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำ

สุภาวดี สีนสายอ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มี ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้างมีระดับความคิดเห็นในการประเมิน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างใน 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อม สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ และ สาขาพัฒนาการเมือง การบริหาร อยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิภาพปานกลาง โดยให้ความสำคัญใน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับหนึ่ง สาขาพัฒนาการเมือง การบริหาร เป็นอันดับสอง และสาขาพัฒนาเศรษฐกิจและสาขาพัฒนาโครงสร้าง เป็นอันดับสาม ด้านการเปรียบเทียบ พบว่าปัจจัยที่ทำการศึกษา 7 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง มีเพียง 6 ปัจจัยที่มี ระดับการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

ธัญญพล สุคันทรส (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ในด้านเศรษฐกิจ และด้านการ

บริหารจัดการ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก และในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้าน
 กายภาพ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย นอกจากนั้นยังพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
 ของครอบครัวต่อเดือน (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) และสถานภาพทางสังคม ที่แตกต่างกัน ทำให้การมี
 ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาในเป็นเมืองน่าอยู่แตกต่างกัน ที่
 นัยสำคัญ .05

เยาวภา ถิ่นชัยภูมิ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อ
 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมือง
 จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน
 พบว่า ด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาโครงสร้าง
 พื้นฐาน ด้านการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมอยู่ใน
 ระดับน้อย จากการศึกษาประชาชนในท้องถิ่นยังมีความต้องการที่จะให้พัฒนาท้องถิ่นหลายๆ
 ด้านควบคู่กันไป โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านแหล่งน้ำและด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่ง
 เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมในการพัฒนาให้มากขึ้น
 เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

สมมาศ โชคชัยวัฒนากร (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของ
 สมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย
 พบว่า สมาชิกสภาเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัด
 มหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มี การดำเนินงาน
 อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มี
 และบำรุงรักษาทางบก รองลงมา คือ บำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ
 วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะ
 รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ และด้านการ
 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ
 ปานกลาง จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการรักษาความ
 สงบเรียบร้อยของประชาชน รองลงมา คือ ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาและอบรม และ
 ด้านการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

วาสนา วสิริรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อ
 การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุขแบบบูรณาการ ตามแผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพโครงสร้างพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการเมืองการบริหาร มีความพึงพอใจต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จำแนกตามสถานภาพของประชาชน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 4) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน และจำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านสภาพโครงสร้างพื้นฐาน และด้านสภาพสังคม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .056

ปรินดา อธิลาเวทย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา และด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนา การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

ทวีศักดิ์ ปักษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและ

บำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ รองลงมาคือด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ประมวล เกตรา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า เทศบาลตำบล เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตำบลค่อนข้างมาก และพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่มีเทศบาลตำบลเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการหรือพัฒนา สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลอย่างใกล้ชิด ซึ่งน่าจะทราบผลการ

ดำเนินงานของเทศบาลดีที่สุด ดังนั้นความคิดเห็นสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ได้อย่างสูงสุดและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่องความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษามีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน ทั้งหมด 12 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน 15 หมู่ รวมจำนวน 225 คน ในเขตเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 237 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษากำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิก สภาเทศบาล คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน จำนวน 149 คน โดยการหาขนาดจากการคำนวณ ทางสถิติตามวิธีการของยามานะ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 187 - 188)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด (237 คน)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในที่นี้ ร้อยละ .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{237}{1+237(0.05)^2} = \frac{237}{1.5925} = 148.82$$

จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 149 คน

3. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ก่อนการสุ่มตัวอย่างมีการกำหนดประเภทหรือกลุ่มของประชากรของสมาชิกสภาเทศบาลไว้ 12 คน ทำการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน เพื่อใช้ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มประชากรที่เหลือ คือ คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 137 คน โดยการจัดสัดส่วนร้อยละตามเกณฑ์จำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยการเขียนรายชื่อประชากรแต่ละหมู่บ้าน แล้วจับสลากรายชื่อในแต่ละหมู่บ้านให้ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน กรณีได้รายชื่อเดิมนำกลับลงกล่องใหม่เพื่อให้ทุกรายชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจับรายชื่อใหม่จนได้ประชากรเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขต เลือกตั้ง	หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
			สมาชิก สภาเทศบาล	คณะกรรมการ การหมู่บ้าน	สมาชิก สภาเทศบาล	คณะกรรมการ การหมู่บ้าน
เขต 1	1	ท่าขอนยาง		19		12
	2	ท่าขอนยาง		13		8
	3	ท่าขอนยาง		15		9
	4	ท่าขอนยาง	6 คน	15	6 คน	9
	6	วังห้วย		13		8
	11	ท่าขอนยาง		13		8
	13	คอนเวียงจันทร์		15		9
	เขต 2	5	กุศรื่อง		13	
7		คอนขม		15		9
8		คอนเวียงจันทร์		16		10
9		หัวขัว	6 คน	17	6 คน	10
10		ไคร่นุ่น		15		9
12		คอนสวน		15		9
14		ไคร่นุ่น		15		9
15		หัวขัว		16		10
รวม			12 คน	225 คน	12 คน	137 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งระดับเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการลิเคอร์ท มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา วารสาร คู่มือ ระเบียบ กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามจำนวน 6 ด้าน แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม ถูกต้องของแบบสอบถาม

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านประเมินความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยวิธี IOC (Index of item Objective Congruence) เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1.1 นายทองศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่
วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.1.2 นายโอสถ บุดรมารศรี ศศม. (ไทยคดีศึกษา)
ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ด้านภาษา

3.1.3 นางสาวพิชาภรณ์ ประตังตาโต ค.ม. (วิจัยและการประเมินผล
การศึกษา) ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ ตำบลแก่งเลิงจาน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวัดผลประเมินผล

3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ย
IOC ตั้งแต่ .67 ไปทดลองใช้ (Try out) กับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน
40 คน แล้วนำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธี Item-Total Correlation เลือก
ค่า r ระหว่าง .20 – 1.00 มาใช้ จำนวน 41 ข้อ แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
(Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความ
เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

2.3.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล
การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้ศึกษาจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคามถึงนายกเทศมนตรีตำบลท่าขอนยางและผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลท่าขอนยาง เพื่อ
ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. กำหนดให้มีผู้ช่วยผู้ศึกษา หมู่บ้านละ 1 คน รวม 15 คน โดยผู้ศึกษาจะ
ชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้ช่วยผู้ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 186)

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายความว่า	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายความว่า	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายความว่า	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายความว่า	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายความว่า	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวัดระดับความคิดเห็นของความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามคุณลักษณะด้านตำแหน่ง ใช้ t -test
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ศึกษาได้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นของการเสนอผลการศึกษา
3. ผลการศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -Distribution

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง และเขตเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง และเขตเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยสรุปประเด็นหาความหมายและแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอด้วยการพรรณาคความ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง และเขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 149)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน		หมายเหตุ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. ตำแหน่ง			
1.1 สมาชิกสภาเทศบาล	12	8.10	
1.2 คณะกรรมการหมู่บ้าน	137	91.90	
รวม	149	100.00	
2. เขตเลือกตั้ง			
2.1 เขตเลือกตั้งที่ 1	69	46.30	
2.2 เขตเลือกตั้งที่ 2	80	53.70	
รวม	149	100.00	

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 149 คน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า เป็นสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 และคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 91.90 จำแนกตามเขตเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 และเขตเลือกตั้ง

ที่ 2 จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 8 - 13 ดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n = 149)

ด้าน	ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.08	0.47	มาก
2	ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.97	0.51	มาก
3	ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.89	0.57	มาก
4	ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	3.99	0.53	มาก
5	ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	3.31	0.62	ปานกลาง
6	ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร	4.04	0.48	มาก
	โดยรวม	3.88	0.26	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.08$) ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร ($\bar{X} = 4.04$) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X} = 3.97$) และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.89$) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.31$)

2.1 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและ รายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการก่อสร้างถนนเพื่อความสะดวกในการจราจรอย่างทั่วถึง	4.85	0.52	มากที่สุด
2	มีการซ่อมแซมถนนให้ใช้การได้ดี	4.17	1.12	มาก
3	มีการจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างตามท้องถนนอย่างทั่วถึง	3.48	1.40	มาก
4	มีการจัดบริการประปาอย่างเพียงพอ	3.39	1.40	ปานกลาง
5	มีการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติเป็นประจำ	3.74	1.32	มาก
6	มีการก่อสร้างรางระบายน้ำอย่างทั่วถึง	4.38	0.85	มากที่สุด
7	มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตรอย่างทั่วถึง	4.56	0.92	มากที่สุด
โดยรวม		4.08	0.47	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการ

หมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย

จังหวัดมหาสารคาม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ คือ มีการก่อสร้างถนนเพื่อ

ความสะดวกในการจราจรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.85$) มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.56$) และมีการก่อสร้างรางระบายน้ำอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.38$) อยู่ในระดับ

มาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการซ่อมแซมถนนให้ใช้การได้ดี

($\bar{X} = 4.17$) มีการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.74$) และมีการจัดให้มีไฟฟ้า

แสงสว่างตามท้องถนนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.48$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มี

การจัดบริการประปาอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.39$)

2.2 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการ
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ
คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล
ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเสริมสร้างความ
เข้มแข็งของชุมชน โดยรวมและรายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการจัดประชุมเวทีประชาชาคมเป็นประจำ	3.30	1.28	ปานกลาง
2	มีการก่อสร้างบ้านให้แก่ผู้ยากจนอย่างเหมาะสม	3.62	1.24	มาก
3	มีการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกปี	3.33	1.42	ปานกลาง
4	มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นประจำ	4.62	0.57	มากที่สุด
5	มีการจัดแข่งขันกีฬาตำบลด้านยาเสพติดเป็นประจำ	4.48	1.00	มากที่สุด
6	มีการฝึกอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด	4.50	0.90	มากที่สุด
โดยรวม		3.97	0.51	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการ
หมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.62$)
มีการฝึกอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.50$) และมีการจัดแข่งขันกีฬาตำบลด้าน
ยาเสพติดเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.48$) อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีการก่อสร้างบ้านให้แก่
ผู้ยากจนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ มีการจัดฝึกอบรม
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกปี ($\bar{X} = 3.33$) และมีการจัดประชุมเวทีประชาชาคม
เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.30$)

2.3 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมและรายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอ	4.67	0.77	มากที่สุด
2	มีการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.68	1.39	มาก
3	มีการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานเป็นประจำ	4.34	1.13	มากที่สุด
4	สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.77	1.45	มาก
5	ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ	3.38	1.48	ปานกลาง
6	ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	3.41	1.44	มาก
7	ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนาในวันสำคัญเป็นประจำ	4.01	1.26	มาก
โดยรวม		3.89	0.57	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ มีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.67$) และ มีการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนาในวันสำคัญเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.01$) สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.77$) มี

การจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.68$) และส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.41$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.38$)

2.4 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมและรายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทานอย่างทั่วถึง	4.54	0.96	มากที่สุด
2	ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนหลังฤดูเก็บเกี่ยวเป็นประจำ	3.80	1.44	มาก
3	ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ เหมาะสม	4.81	0.60	มากที่สุด
4	ส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ เหมาะสม	3.36	1.44	ปานกลาง
5	มีการจัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้าชุมชนอย่าง เหมาะสม	4.44	1.00	มากที่สุด
6	มีการจัดซื้อพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง	3.58	1.44	มาก
7	มีการจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับประชาชนเป็นประจำ	3.46	1.35	มาก
โดยรวม		3.99	0.53	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ส่งเสริม
 เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.81$) มีการช่วยเหลือ
 เกษตรกรด้านชลประทานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.54$) และมีการจัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้า
 ชุมชนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจาก
 มากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนหลังฤดูเก็บเกี่ยวเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.80$)
 มีการจัดซื้อพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.58$) และ มีการจัดฝึกอบรมอาชีพ
 ให้กับประชาชนเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.46$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อคือ ส่งเสริมเกษตรกร
 เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.36$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง	3.54	1.36	มาก
2	มีการจัดซื้อวัสดุน้ำยากำจัดยุงอย่างเพียงพอ	3.57	1.47	มาก
3	มีการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำ	3.26	1.30	ปานกลาง
4	มีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอย่างเพียงพอ	3.26	1.27	ปานกลาง
5	มีการเก็บขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	3.14	1.27	ปานกลาง
6	มีการรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประจำ	3.21	1.25	ปานกลาง
7	ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้เป็นประจำ	3.21	1.22	ปานกลาง
โดยรวม		3.31	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ มีการจัดซื้อวัสดุน้ำยากำจัดยุงอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.57$) และ ส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.26$) มีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.26$) ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.21$) มีการรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.21$) และมีการเก็บขยะมูลฝอย

อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.14$)

2.6 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร โดยรวมและรายข้อ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร โดยรวมและรายข้อ

(n = 149)

ข้อ	ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการให้ประชาชนเป็นผู้เสนอโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	3.25	1.23	ปานกลาง
2	มีการให้ความรู้เรื่องต่างๆผ่านหอกระจายข่าวเป็นประจำ	4.64	0.82	มากที่สุด
3	มีเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับอย่างทั่วถึง	4.18	1.10	มาก
4	มีการจัดให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชนเป็นประจำ	4.38	1.08	มากที่สุด
5	มีการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานแก่พนักงานเป็นประจำ	4.25	0.91	มากที่สุด
6	มีการจัดให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างเหมาะสม	2.99	1.16	ปานกลาง
7	มีการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง	4.65	0.81	มากที่สุด
โดยรวม		4.04	0.48	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ เรียงลำดับจากมาก

ไปหาน้อยได้แก่ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.65$) มีการให้ความรู้เรื่องต่างๆผ่านหอกระจายข่าวเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.64$) มีการจัดให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชนเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.38$) และมีการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานแก่พนักงานเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ มีเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.18$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ มีการให้ประชาชนเป็นผู้เสนอโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.25$) และมีการจัดให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.99$)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง และเขตเลือกตั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน
ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขออนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ
คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล
ท่าขออนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง

(n = 149)

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาของ เทศบาล	ตำแหน่ง				t	sig
	สมาชิกสภา เทศบาล		คณะกรรมการ หมู่บ้าน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.15	0.30	4.07	0.48	0.816	0.056
2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน	4.45	0.45	3.93	0.49	3.791	0.308
3. ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	4.07	0.49	3.87	0.58	1.268	0.703
4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.33	0.23	3.96	0.54	4.495	0.060
5. ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	3.65	0.43	3.28	0.63	2.703	0.206
6. ด้านการพัฒนาการเมืองและ การบริหาร	4.10	0.40	4.04	0.49	0.540	0.367
โดยรวม	4.13	0.22	3.86	0.26	3.851	0.394

จากตารางที่ 15 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการ
หมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขออนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระหว่างสมาชิกสภาเทศบาล กับ คณะกรรมการ
หมู่บ้าน พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเห็นต่อการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขออนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน
ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม จำแนกตามเขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ
คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล
ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเขตเลือกตั้ง

(n = 149)

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาของ เทศบาล	เขตเลือกตั้ง				t	sig
	เขตเลือก ตั้งที่ 1		เขตเลือก ตั้งที่ 2			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน	4.05	0.48	4.10	0.46	0.682	0.655
2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน	3.90	0.51	4.035	0.50	1.517	0.651
3. ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	3.96	0.54	3.94	0.55	1.140	0.297
4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	3.96	0.53	4.02	0.52	0.660	0.833
5. ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	3.40	0.66	3.23	0.58	1.584	0.394
6. ด้านการพัฒนาการเมืองและ การบริหาร	4.08	0.46	4.01	0.51	956	0.371
โดยรวม	3.87	0.28	3.89	0.25	0.400	0.358

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการ
หมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เขตเลือกตั้ง ระหว่างเขตเลือกตั้งที่ 1 กับ เขตเลือกตั้งที่ 2
พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเห็นต่อการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน
ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม

ตารางที่ 17 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการ
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (ความถี่)
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	
1. ควรมีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดมืดบริเวณหอพักต่างๆ และตาม ซอยทางเข้าหมู่บ้าน	31
2. ควรมีปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะ มีการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน	16
3. ควรมีการปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้น้ำประปามีความสะอาด	14
4. ควรมีการฟื้นฟูพื้นที่ที่ชำรุดเสียหายหลังจากประสบภัยน้ำท่วม	9
ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	
1. ควรสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มชุมชนให้มากกว่าเดิม	24
2. ควรจัดเวรยามอาสาสมัคร อปพร. ตรวจสอบดูแลตามหอพักต่างๆ ตลอดเวลา	23
3. ควรปรับปรุงสถานที่ในการจัดทำเวทีประชาคมหรือมีสถานที่ในการ ประชุมให้คงทนถาวร	8
4. ควรสนับสนุนงบประมาณด้านการแข่งขันกีฬาให้เหมาะสม และควรจัด ให้มีการแข่งขันกีฬาเป็นประจำ	6
ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	
1. ควรสนับสนุนเงินให้แต่ละหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	23
2. ควรจัดหาหรือรับส่งเด็กนักเรียนศูนย์ให้ทั่วถึงทุกชุมชนหมู่บ้าน	21
3. ควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์สินค้า	10

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (ความถี่)
ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	
1. ควรส่งเสริมการเกษตร เช่น การปราบปรามศัตรูพืช การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช การพัฒนาระบบสูบน้ำเข้าไร่นาเกษตรกร	20
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมประกวดผลผลิตทางการเกษตร หรืองานแสดงผลผลิตทางการเกษตร	8
3. ควรจัดสรรเงินยืมเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพให้มากกว่าเดิมและทั่วถึง	7
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	
1. ควรให้มีการจัดเก็บขยะให้ได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันขยะล้น	32
2. ควรจัดให้มีถังขยะตามชอกชอຍให้ทั่วถึง	27
3. ควรทำแนวเขตพื้นที่ป่าชุมชน หรือที่ดินสาธารณะอย่างชัดเจน	5
ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร	
1. ควรจัดให้มีระบบเสียงตามสายประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล	18
2. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาของสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน กลุ่มอาชีพ	12
3. ควรให้มีเจ้าหน้าที่รับข้อเรียกร้องแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	10

จากตารางที่ 17 พบว่า ข้อเสนอแนะสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เห็นว่าควรมีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดมืดบริเวณหอพักต่างๆ และตามซอยทางเข้าหมู่บ้าน ควรมีปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะ มีการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน ควรมีการปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้น้ำประปามีความสะอาด และควรมีการฟื้นฟูพื้นที่ที่ชำรุดเสียหายหลังจากประสบภัยน้ำท่วม

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เห็นว่า ควรสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มชุมชนให้มากกว่าเดิม ควรจัดเวรยามอาสาสมัคร อปพร. ตรวจสอบดูแลตามหอพักต่างๆ

ตลอดเวลา ควรปรับปรุงสถานที่ในการจัดทำเวทีประชาคมหรือมีสถานที่ในการประชุมให้
 กงทนถาวร และควรสนับสนุนงบประมาณด้านการแข่งขันกีฬาให้เหมาะสม และควรจัดให้มี
 การแข่งขันกีฬาเป็นประจำ

ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เห็นว่า ควรสนับสนุนเงินให้แต่
 ละหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ควรจัดหาวัสดุรับส่งเด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 ให้ทั่วถึงทุกชุมชนหมู่บ้าน ควรจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและมีการ
 ประชาสัมพันธ์สินค้า

ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ เห็นว่า ควรส่งเสริมการเกษตร เช่น การปราบปรามศัตรูพืช
 การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช การพัฒนาระบบสูบน้ำเข้าไร่นาเกษตรกร ควรจัดให้มีกิจกรรม
 ประกวดผลผลิตทางการเกษตร หรืองานแสดงผลผลิตทางการเกษตร และควรจัดสรรเงินยืม
 เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพให้มากกว่าเดิมและทั่วถึง

ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า ควรให้มีการจัดเก็บขยะให้อย่าง
 สม่ำเสมอเพื่อป้องกันขยะล้น ควรจัดให้มีถังขยะตามขอขอยให้ทั่วถึง และควรทำแนวเขต
 พื้นที่ป่าชุมชน หรือที่ดินสาธารณะอย่างชัดเจน

ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร เห็นว่า และควรจัดให้มีระบบเสียงตาม
 สายประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาของสมาชิกสภา
 เทศบาล พนักงานเทศบาล ผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน กลุ่มอาชีพ และควรให้มีเจ้าหน้าที่รับข้อ
 เรียกร้องแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. วิธีดำเนินการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการศึกษา
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. ความคิดเห็นของของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

2. สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีตำแหน่งและเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนทั้งหมด 12 คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน 15 หมู่ รวมจำนวน 225 คน ในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 237 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษากำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1 สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน โดยใช้สมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด

2.2 คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 137 โดยการหาขนาดจากการคำนวณทางสถิติตามวิธีการของยามานะ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งระดับเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการลิเคอร์ท มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอยทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามคุณลักษณะด้านตำแหน่ง ใช้ t -test
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่และอภิปรายเชิงพรรณนา

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- 1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขนอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น มีการก่อสร้างถนนเพื่อความสะดวก

ในการจราจรอย่างทั่วถึง และ มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตรอย่างทั่วถึง อยู่ใน
ระดับมาก เช่น มีการซ่อมแซมถนนให้ใช้การได้ดี มีการขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติเป็นประจำ
และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดบริการประปาอย่างเพียงพอ

1.2 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความคิดเห็นของสมาชิกสภา
เทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล
ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น
มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นประจำ มีการฝึกอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด
อยู่ในระดับมาก คือ มีการก่อสร้างบ้านให้แก่ผู้ยากจนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง
ได้แก่ มีการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกปี และมีการจัดประชุมเวที
ประชาชาคมเป็นประจำ

1.3 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ความคิดเห็นของ
สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด
ได้แก่ มีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอ และมีการพัฒนาศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานเป็นประจำ อยู่ในระดับมาก เช่น การส่งเสริมกิจกรรมทางด้าน
ศาสนาในวันสำคัญเป็นประจำ สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดีอย่างเหมาะสม
อยู่ในระดับปานกลาง คือ ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ

1.4 ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ
คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภ
อกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่ม
รายได้ที่เหมาะสม และมีการช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทานอย่างทั่วถึง อยู่ใน
ระดับมาก เช่น ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนหลังฤดูเก็บเกี่ยวเป็นประจำ มีการจัดให้มี
ตลาดแหล่งซื้อขายสินค้าชุมชนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง คือ ส่งเสริมเกษตรกร
เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ที่เหมาะสม

1.5 ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล
และคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดซื้อวัสดุจำเป็นการจัดยุงอย่างเพียงพอ และส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับปานกลาง เช่น มีการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำ มีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอย่างเพียงพอ ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้เป็นประจำ

1.6 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น มีการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง มีการให้ความรู้เรื่องต่างๆ ผ่านหอกระจายข่าวเป็นประจำ อยู่ในระดับมาก คือ มีเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการให้ประชาชนเป็นผู้เสนอโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีการจัดให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างเหมาะสม

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง

ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เห็นว่าควรมีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดมืดบริเวณหอพักต่างๆ และตามซอยทางเข้าหมู่บ้าน ควรมีปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เห็นว่า ควรสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มชุมชนให้มากกว่าเดิม ควรจัดเวรยามอาสาสมัคร อปพร. ตรวจสอบดูแลตามหอพักต่างๆ ตลอดเวลา ควรปรับปรุงสถานที่ในการจัดทำเวทีประชาคมหรือมีสถานที่ในการประชุมให้คงทนถาวร ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เห็นว่า ควรสนับสนุนเงินให้แต่ละหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ควรจัดการรับส่งเด็กนักเรียนศูนย์ให้ทั่วถึงทุกชุมชนหมู่บ้าน ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ เห็นว่า ควรส่งเสริมการเกษตร เช่น การปราบปรามศัตรูพืช การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช การพัฒนาระบบสูบน้ำเข้าไร่นาเกษตรกร ควรจัดให้มีกิจกรรมประกวดผลผลิตทางการเกษตร หรืองานแสดงผลผลิตทางการเกษตร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า ควรให้มีการจัดเก็บขยะได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันขยะล้น ควรจัดให้มีถังขยะตามซอยให้ทั่วถึง ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร เห็นว่า ควรจัดให้มีระบบเสียงตามสายประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเทศบาล และควรให้มีเจ้าหน้าที่รับข้อเรียกร้องแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษามีประเด็นมาอภิปราย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการก่อสร้างถนนเพื่อความสะดวกในการจราจรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.85$) ทั้งถนนภายในหมู่บ้าน และตามซอกซอย หอพักต่างๆ เพื่อรองรับการบริการนิสิตที่เข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.56$) เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ ประชาชนทำการเกษตร มีการก่อสร้างรางระบายน้ำอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.38$) ทั้งภายในหมู่บ้าน และในเขตชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมขัง

2. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง ได้มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 4.62$) และยังได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครองเข้าดำเนินการปราบปรามยาเสพติดตามชุมชน และตามหอพักต่างๆ มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับเยาวชนในการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.50$) นอกจากนี้เทศบาลตำบลท่าขอนยาง ได้มีการจัดแข่งขันกีฬาตำบลด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกๆ ปี ($\bar{X} = 4.48$)

3. ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในเขตเทศบาล ($\bar{X} = 4.67$) มีการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.34$) มีการส่งเสริมการศึกษา เช่น การสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐาน การจัดให้มีการอบรมผู้ช่วยครูดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย มีการศึกษาดูงานด้านการศึกษาเป็นประจำ

4. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ เทศบาลตำบลท่าขอนยางให้การส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 4.81$) มีการช่วยเหลือเกษตรกรด้านชลประทานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.54$) มีการจัดให้มีตลาดแหล่งซื้อขายสินค้าชุมชน ($\bar{X} = 4.44$) ถึงแม้ว่าพื้นที่บางส่วนของเทศบาลเป็นพื้นที่เศรษฐกิจด้านธุรกิจ แต่ก็ยังมีพื้นที่อีกส่วนใหญ่มีการทำนาและการเกษตรกรรมอื่นๆ เทศบาลได้มีการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์พืชเศรษฐกิจอื่นๆ การจัดหาแหล่งน้ำ การสร้างคลองส่งน้ำเข้าสู่ไร่นาเกษตรกรการฝึกอบรมอาชีพและการศึกษาดูงานด้านกลุ่มอาชีพเป็นประจำ

5. ด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการจัดซื้อวัสดุอนามัยกำจัดขยะอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.57$) เพื่อให้บริการแก่สถานอนามัย โรงเรียน และหมู่บ้านในเขตเทศบาล เพื่อป้องกันุงลาย และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.54$) ทุกหมู่บ้านและเขตชุมชนเมือง

6. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการปฏิบัติราชการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยยึดประชาชนเป็นหลักในการให้บริการ เช่น มีการปรับปรุง

ภูมิทัศน์สำนักงานเพื่อเอื้อต่อการให้บริการประชาชน ($\bar{X} = 4.65$) มีการให้ความรู้ต่างๆ ผ่านหอกระจายข่าวเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.64$) มีการจัดให้บริการเคลื่อนที่แก่ประชาชนเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.54$) เช่น ให้บริการแจกเบี้ยยังชีพตามชุมชน

ผลการศึกษาครั้งนี้ได้สอดคล้องกับ สมมาศ โขชัยวัฒน์นกร (2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ ปีกษา (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีตำแหน่งและเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่งและเขตเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและคณะกรรมการหมู่บ้านก็เป็นตัวแทนในหมู่บ้าน ซึ่งการที่เทศบาลตำบลท่าขอนยางจะมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อที่จะบรรลุไว้ในแผนพัฒนาของเทศบาล โดยมีการวางแผนก่อนทำแผนพัฒนา ก็จะต้องมีการประสานงานกับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลอย่างทั่วถึงทุกชุมชนทำให้มีการกระจายโครงการพัฒนาต่างๆ ทั่วพื้นที่

2. สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านมีการรับรู้ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลท่าขอนยางในลักษณะเดียวกัน โดยเริ่มจากการเข้าไปมีส่วนร่วมจากการทำประชาคมแผนพัฒนาเทศบาล การประชุมแผนของเทศบาล ก่อนที่จะนำมาเสนอเป็นแผนพัฒนาเทศบาลในแต่ละปี ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลทั้งสองเขตเข้าไปมีบทบาทในการเรียกร้องให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของตนระดมความคิดเห็นที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ของ

ตนเอง นอกจากนี้คณะกรรมการหมู่บ้านทั้งสองเขตเลือกตั้งได้เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยางที่รองรับไว้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีตำแหน่งและเขตเลือกตั้งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน พบว่าโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ปรีนดา ธิรศิลาเวทย์ (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ตามลำดับต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริการประปาอยู่ในระดับปานกลางนั้น เทศบาลควรศึกษาระบบบริหารประปาว่าควรอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้านบริหารกันเอง หรือเทศบาลนำมาบริหารเอง เนื่องจากการบริหาร

ประปาหมู่บ้านมีต้นทุนการดำเนินงานสูง และมีการซ่อมแซมค่อนข้างบ่อย และควรสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอย่างเพียงพอ

1.2 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการจัดประชุมเวทีประชาคมและการฝึกอบรมอาสาสมัคร อปพร. อยู่ในระดับปานกลางนั้น เทศบาลควรให้มีการประชุมเวทีแบบกลุ่มย่อยอย่างทั่วถึง ไม่ควรนัดหมายหลายๆ หมู่บ้านเพื่อมาประชุมรวมกัน ณ ที่เดียว ส่วนการฝึกทบทวน อปพร. เทศบาลควรจัดหาหน่วยงานที่มีความชำนาญในการฝึกอบรมและมีสถานที่ที่เหมาะสมและดำเนินการอบรมเป็นประจำทุกๆ ปี ในทุก ๆ รุ่น

1.3 ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จากผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางนั้น เทศบาลควรให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนเพื่อประกวดตามเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมาเทศบาลจะจัดงานประเพณีใหญ่ เช่น ไหลเรือไฟ ลอยกระทง ควรส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นอื่นๆ เช่น การละเล่นของชาวผู้อุฎโท การแห่ปั้งไฟ หรือตามฮีตสิบสองครองสิบสี่ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกรูปแบบหนึ่ง

1.4 ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ

จากผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีการฝึกอบรมอาชีพ และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลางนั้น เทศบาลควรมีการศึกษาแหล่งอาชีพเพื่อสร้างรายได้ของประชาชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าขอนยางแบ่งลักษณะชุมชนออกเป็น 2 แบบ คือ ชุมชนเมือง และชุมชนชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียว เทศบาลควรส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนชนบทได้พัฒนาผลผลิตให้มากขึ้น โดยอาจประสานกับภาคส่วนราชการอื่น เช่น เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ

1.5 ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาพบว่า โดยรวมในด้านนี้เทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เทศบาลควรมีการบริหารจัดการด้านนี้ในลำดับแรก เนื่องจากประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ควรเพิ่มถังขยะตามบริเวณหอพัก การให้ประชาชนอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น ป่าไม้ชุมชนบริเวณ โลกหนองไม้ ควรมีการจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลาย ควรให้มีการฉีดพ่นหมอกควันกำจัดยุงลายเป็นประจำ เพราะในบริเวณพื้นที่ส่วนมากมีน้ำแฉะขังอยู่ทั่วไป และเป็นบ่อเกิดของยุงลาย

1.6 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหาร

จากผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีการจัดให้ประชาชนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง เทศบาลควรให้ประชาชนหรือผู้แทนชุมชนได้เข้าร่วมในการทัศนศึกษาในแต่ละครั้ง เพราะส่วนมากแล้วโดยทั่วไปเทศบาลจะจัดให้เฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษารั้งนี้พบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการพัฒนาแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการใช้เครื่องมือการศึกษานอกจากแบบสอบถาม เช่น แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะให้เหมาะสมเพื่อป้องกันขยะล้นของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง เนื่องจากการศึกษารั้งนี้พบว่า มีการเสนอแนะในด้านนี้เป็นจำนวนมาก เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
สมมติฐานการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์การศึกษา	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	15
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	21
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	28
การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล	33
คณะกรรมการหมู่บ้าน	44
ยุทธศาสตร์การพัฒนา	49
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น	52

หัวเรื่อง	หน้า
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง	57
แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง	64
วิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	96
วัตถุประสงค์การศึกษา	96
สมมติฐานการศึกษา	97
วิธีดำเนินการศึกษา.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	98
สรุปผลการศึกษา	98
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	104

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	113
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้องของเครื่องมือ	121
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	124
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	128
ประวัติผู้ศึกษา	133

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	หน้าที่บังคับแห่งกฎหมายหรือหน้าที่ที่จะต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 50/53/56..... 38
2	หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจการใดๆ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 51/54/57 39
3	รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง 59
4	รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลท่าขอนยาง 60
5	แผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 66
6	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 75
7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 81
8	ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน 82
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและ รายชื่อ 83
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมและรายชื่อ..... 84
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมและรายชื่อ..... 85

12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมและรายชื่อ	86
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายชื่อ	88
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาการเมือง และการบริหาร โดยรวมและรายชื่อ.....	89
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง.....	91
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและ คณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเขตเลือกตั้ง	92
17	ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	93

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดการศึกษา	6
2 โครงสร้างของเทศบาล	37
3 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น	53
4 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง	63

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY